

Kipinä syttyy työpajoilla

Nuorten työpajat Kaakkois-Suomessa 2013

VEERA VÄRTINEN

Kipinä syttyy työpajoilla

Nuorten työpajat Kaakkois-Suomessa 2013

VEERA VÄRTINEN

RAPORTEJA 90 | 2013

**KIPINÄ SYTTY TYÖPAJOILLA
NUORTEN TYÖPAJAT KAAKKOIS-SUOMESSA 2013**

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kansikuva: ELVI – ELY-keskuksen viestintäpalvelut

ISBN 978-952-257-866-2 (PDF)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkajulkaisu)

URN:ISBN: 978-952-257-866-2

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

1	Esipuhe	3
2	Johdanto	4
	2.1 Raportin tausta ja rakenne	4
	2.2 Raportissa käytetty aineisto	5
3	Tilastotietoa	6
4	Työpaja	8
	4.1 Nuoren siirtyminen työpajalle	9
	4.2 Työpajan valmennusmenetelmät	9
	4.3 Työpajan rahoitus	10
5	Työpajat Kaakkois-Suomessa	11
	5.1 Kouvola	13
	5.1.1 OTE nuorten työpajat	13
	5.1.2 Parik-säätiö	13
	5.1.3 Anjalankosken työttömät ry.	14
	5.2 Lappeenranta	15
	5.2.1 Laptuote-säätiö	15
	5.3 Savitaipale	16
	5.4 Imatra	17
	5.4.1 INTOa Työstä ry.	17
	5.4.2 TyönVuoksi ry.	18
	5.4.3 Saimaan ammattiopisto Sampo	18
	5.5 Kotka-Hamina	19
	5.5.1 Rannikkopajat	19
	5.5.2 Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto Ekami	20
	5.5.3 Sotek-säätiö	21
	5.5.4 Kotkan Korttelikotiyhdistys ry.	22
6	Työpajojen toimintamallit	24
	7.1 Työpajojen yhteistyö TE-toimiston kanssa	25
	7.2 Työpajojen yhteistyö yritysten kanssa	26
	7.3 Työpajojen yhteistyö oppilaitosten kanssa	27

8 Työpajojen vaikuttavuus	28
9 ESR-työpajahankkeet	29
9.1 Työpajahankkeet Kaakkois-Suomessa	29
9.1.1 Aktorista osaajaksi	29
9.1.2 Tiet Työhön (TIETTY)	30
9.1.3 VÄYLÄ- työpajakoulu	31
9.1.4 OTE ammattiin – KIINNI elämään	32
9.2 Valtakunnalliset työpajahankkeet.....	33
9.2.1 Luova – matka ammattiin.....	33
9.2.2 Veeran verstaas – nuoren harjoitteluyritys luovaan yhteisöyrittäjyyteen ...	34
9.2.3 Muita valtakunnallisia työpajahankkeita	35
10 Lähteet.....	36
Kuvailulehti.....	37

1 Esipuhe

Hyvä lukija!

Raportissa kuvataan Kaakkois-Suomen työpajoja sekä niiden toimintaa. Raportti avaa myös Euroopan sosiaalirahaston (ESR) hanketoiminnan avulla tapahtuvaa kehittämistoimintaa muutamien Kaakkois-Suomen alueen nuorten työpajojen ESR-rahoitteisten kehittämishankkeiden kautta.

Työpajat toimivat merkittävässä roolissa kuntien nuorisotyön ja nuorisotakuun toteuttamisessa. Työpajoissa tapahtuvan ohjaustyön avulla parannetaan nuoren elämäntilannetta. Ohjaustyössä pyritään tunnistamaan tuen tarpeet, mahdolliset elämänhallintaan negatiivisesti vaikuttavat asiat ja yhdessä lähdetään etsimään väyliä sekä soveltuvia jatkopolkuja kohti työelämää. Työpajatoiminta kuuluu kuntasektorin nuorisotoimen toimintaan ja nuoret ohjautuvat työpajoille eri väylien kautta. Työpaja on ympäristö, jossa nuori voi kokeilla erityyppisiä työtehtäviä, nuorta ohjataan eri työmenetelmiä käyttäen. Suoritettavat työt tehdään pääosin tilaustyönä. Tällä tavoin saadaan työpajatoiminnasta luotua normaalin työpaikan tyyppinen toimintaympäristö. Myös laaja-alainen yhteistyö ammatillisten oppilaitosten sekä yritysten kanssa luo nuorille mahdollisuuksia siirtyä joustavasti työmarkkinoille.

Työpajatyypistä toimintaa järjestetään myös ammatillista koulutusta tarjoavien oppilaitosten sisällä. Ne mahdollistavat nuorille käytännönläheisen ympäristön opiskella ammattiin. Opinnot oppilaitosten työpajoissa räätälöidään toteuttaviksi työpainotteisemmin.

Tavoitteet nuorten tilanteen parantamiseksi ovat korkealla. Työpajat tekevät tuloksellista työtä ja pyrkivät kehittämään toimiaan sekä verkostoyhteistyötä haastavassa ja muuttuvassa toimintaympäristössä nuorten tilanteen parantamiseksi yhteiskunnassa.

Nuorten elämän moninaisuus, haasteet ja mahdollisuudet kohtaavat työpajojen arjessa – tarkoituksena on luoda elämää eteenpäin vievä ja tukeva porras nuorelle ponnistaa eteenpäin kohti tulevaisuutta. Työpajatoiminnan avulla rakennetaan siltää osallisuuteen. Ensisijaisesti tavoitteena on luoda väylä kohti koulutusta sekä työmarkkinoita niille nuorille, jotka tarvitsevat erityyppistä tukea. Työpajojen tehtävä on haasteellinen, innostava ja ennen kaikkea palkitseva.

Tämän raportin on laatinut korkeakouluharjoittelija, valtiotieteiden ylioppilas Veera Värtinen.

Kouvola, elokuussa 2013

Timo Hakala
asiantuntija

2 Johdanto

2.1 Raportin tausta ja rakenne

Raportissa esitellään nuorten työpajoja Kaakkois-Suomen alueella sekä niihin liittyvää kehitystyötä. Tavoitteena on esitellä pajoilla käytetyt toimintamallit sekä prosessi, jonka nuori käy pajajakson aikana. Raportti keskittyy erityisesti alle 29-vuotiaiden nuorten työpajoihin. Alueellisesti työpajojen selvitys on rajattu Kaakkois-Suomen keskeisiin pajoihin ja niiden toimintaan. Raportin alussa on määritelty työpajan käsitettä sekä keskeisiä valmennusmuotoja, joita työpajoilla hyödynnetään. Tavoitteena on kuvata työpaja, sen tehtävä ja kohderyhmä. Määritelmän ohessa esitellään nuorten työttömyystilastoja.

Nuorisotyöttömyys on ollut nousujohteista viime vuosien aikana koko Suomessa, myös Kaakkois-Suomessa. Nuorten työttömyys on huomattavasti aikuisten työttömyyttä lyhyempikestoista. Nuorena työttömyyttä koetaan eniten 19–21-vuotiaana. Nuorten työurien alkupäässä ongelmina ovat esimerkiksi pitkittyneet opinnot, väli-vuodet, haasteet jatkokoulutukseen siirtymisessä sekä heikkolaatuiset työsuhteet. Nuorille teetetystä kyselyssä ilmenee, että työelämä saatetaan kokea pelottavana eikä siitä ole välttämättä tarpeeksi tietoa valintojen pohjaksi. Mielenterveysongelmat ovat merkittävä työelämään kiinnipääsemisen ongelma nuorilla, sillä viisi nuorta jää päivittäin Suomessa työkyvyttömyyseläkkeelle mielenterveysongelmien takia.

Nuorten työllistymisen esteenä on myös se, että noin kolmasosalla työttöminä työnhakijoina olevista nuorista on vain perusasteen koulutus. Edelleen on havaittavissa kuinka vanhempien matala koulutustaso ja yhteiskunnallinen asema periytyvät. Työpajanuorista tehty tutkimus havainnollisti vanhempien yhteiskunnallista asemaa, sillä esimerkiksi 70 % nuorten työpajoilla olleista nuorista oli kahden vuoden aikana kokenut myös vanhempiensa työttömyyden. Koulun ja työelämän ulkopuolisten nuorten taustalta löytyy kaksi kertaa keskimääräistä useammin työtön vanhempi. Työpajanuorella vastaava luku on 3-4 kertaa suurempi. Syrjäytymisen tai työttömyyden taustalla voi olla siis esimerkiksi vanhempien alhainen koulutustaso, yksinhuoltajuus, syrjintä tai koulun-
käyntiin liittyvät ongelmat kuten heikko koulumenestys tai erilaiset oppimisvaikeudet.

Nuorisotakuu tuli täysmääräisesti voimaan 1.1.2013. Nuorten yhteiskuntatakuusta, koulutustakuusta ja aikuisten osaamisohjelmasta on vuoden 2013 alusta lähtien käytetty yhteistä käsitettä nuorisotakuu. Nuorisotakuu on yksi hallitusohjelman kärkihankkeista ja sille on perustettu oma työryhmä, jossa on edustajia työmarkkina-järjestöistä ja ministeriöistä. Nuorisotakuun tavoitteena on tarjota alle 25-vuotiaille ja alle 30-vuotiaille vastavalmistuneille koulutus-, työ-, työkokeilu- tai työpajapaikka kolmen kuukauden sisällä siitä kun nuori on ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi TE-toimistoon. Tärkeä osa nuorisotakuuta on koulutustakuu, joka on suunnattu juuri peruskoulunsa lopettaneille. Tarkoituksena on tarjota koulutuspaikka lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa, oppisopimuskoulutuksessa, työpajassa, kuntoutuksessa tai jollakin muulla tavoin.

Nuorisotakuu pyrkii näyttämään nuorelle selkänä kokonaisuutena, joka koostuu eri hallinnonaloista. Nuorille halutaan luoda palveluja, joilla voidaan tukea arjentaitoja, ylläpitää hankittua osaamista, ehkäistä syrjäytymistä tai lyhentää nuoren pidempiaikaista koulutuksen tai työelämän ulkopuolisuutta. Nuorten työmarkkina-asemaa halutaan parantaa antamalla nuorelle tukea työnhakuun, helpottamalla nuorten työllistymistä yrityksiin palkkatuella ja täydentämällä nuoren ammatillista osaamista.

Julkaisussa esitellään kymmenen keskeistä kaakkoissuomalaista toimijaa, jotka järjestävät työpajatoimintaa nuorille. Kaakkois-Suomessa työpajoja ylläpitävät niin kunnat kuin säätiöt ja yhdistyksetkin. Toimintaa järjestetään Kouvolassa, Lappeenrannassa, Savitaipaleella, Imatralla, Kotkassa ja Haminassa. Toimipisteitä on myös

pienemmissä kunnissa kuten esimerkiksi Ruokolahdella sekä Parikkalassa. Toimipisteet on esitelty kartalla luvussa viisi.

Työpajoissa käytetyt toimintamallit ovat samantyyppisiä, ja niitä kuvataan luvussa kuusi. Pajajaksosta esitellään myös prosessikaavio havainnollistamaan nuoren käymää prosessia työpajoilla. Työpajat ovat aktiivisesti yhteydessä yrityksiin, oppilaitoksiin sekä TE-toimistoon järjestäessään pajatoimintaa nuorille. Raportissa on eritelty tätä verkostoyhteistyötä tarkemmin luvussa seitsemän. Julkaisun lopussa esitellään Euroopan sosiaalirahaston (ESR) osarahoittamia työpajahankkeita Kaakkois-Suomen alueella. Mukana on myös kaksi onnistunutta valtakunnallista hanketta.

2.2 Raportissa käytetty aineisto

Raportin lähteenä on käytetty monia Internet-sivuja sekä asiantuntijoiden tietämystä. Työpajasta kerrottu yleis-tieto on pääosin saatavilla Internetistä esimerkiksi työ- ja elinkeinoministeriön sivuilta (www.tem.fi) ja Valtakunnallisen työpajayhdistyksen Internet-sivuilta (www.tpy.fi). Työpajojen tieto on saatu työpajojen omilta Internet-sivuilta sekä työpajojen työntekijöiltä. Työpajojen omat Internet-sivut löytyvät jokaisen pajan esittelyn lopusta, lisätietoa kohdasta. EURA2007-järjestelmästä on poimittu hankkeiden loppuraportteja, joiden tietoja on käytetty työpajoihin liittyvien hankkeiden esittelyssä. Hankkeista voi saada lisätietoa www.eura2007.fi/rrtiepa-sivuilta hankkeen yhteydessä mainitun projektikoodin avulla.

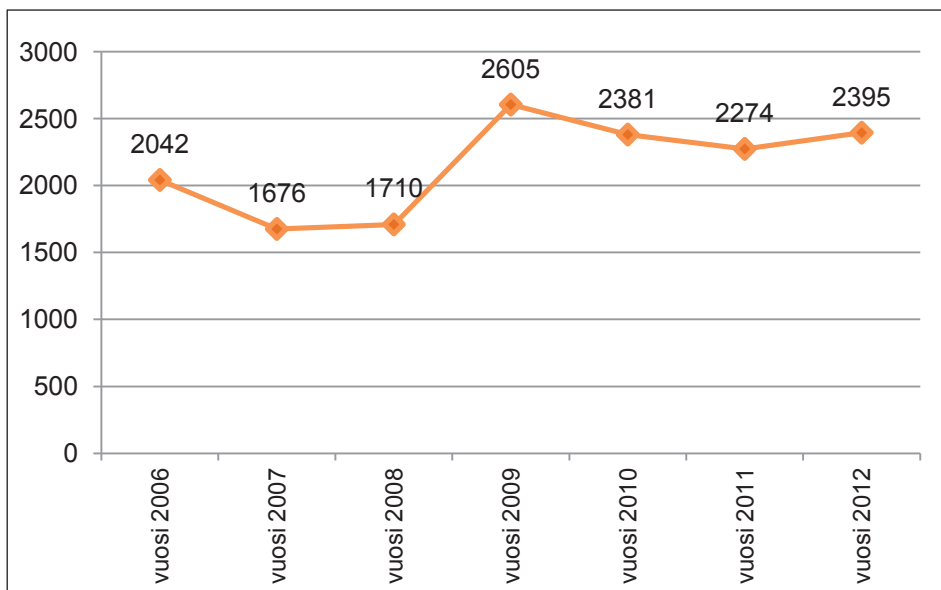
Raportin ohjausryhmäläiset toiminnanohjauspäällikkö Eija Karhatsu, kehittämisspäällikkö Ritva Kaikkonen, ryhmän päällikkö Merja Mattila, asiantuntija Timo Hakala, erikoissuunnittelija Tarja Paananen sekä rahoituskoordinaattorit Riitta Mattila, Merja Rossi ja Pekka Mutanen ovat ohjeistaneet työntekoa ja auttaneet sisällön kokoamisessa.

3 Tilastotietoa

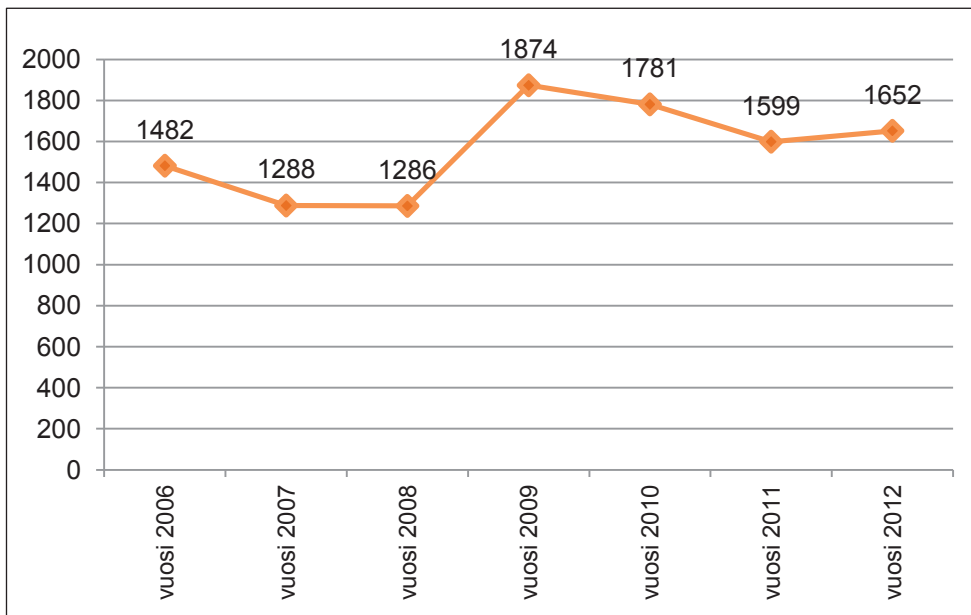
Kuvassa 1 on esitetty alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä Kaakkois-Suomessa vuodesta 2006 vuoteen 2012 asti. Määrä on ollut jälleen nousussa vuosien 2011 ja 2012 välillä. Kuvassa 2 on esitetty 25–29-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä samojen vuosien aikana. Myös tässä ikäryhmässä työttömien työnhakijoiden määrä on kääntynyt nousuun. Molempien ikäryhmien osalta voidaan todeta, että vuonna 2009 työttömien työnhakijoiden määrä on ollut suurimmillaan.

Työttömyyttä voidaan tarkastella myös osuuksina ikäluokasta. Jos 17–24-vuotiaiden työttömien osuus on yli 8 %, on paikkakunta määritelty valtakunnallisissa työpaja-arvioinneissa kriisialueeksi. Kymenlaaksossa kriisialueen kriteerit täyttyivät Kotkassa ja Haminassa vuonna 2011. Etelä-Karjalan alueella kriisialueiksi määrittyivät Imatra ja Rautjärvi. Valtakunnallisesti tehdyistä vertailuista on saatu selville, että vuonna 2011 Kymenlaaksossa tilanne oli koko maan heikoin. (Paananen, 2013.)

Tarkasteltaessa viimeisimpiä saatavissa olevia tilastoja huomataan, että nuorten työttömien työnhakijoiden määrä on vuoden aikana kasvanut. Kesäkuussa 2012 nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 2666. Vuotta myöhemmin vastaava määrä oli 2848, eli määrä oli noussut 6,4 %. Vanhemmassa eli 25–29-vuotiaiden ikäryhmässä työttömien määrä oli myös kasvanut vuoden aikana. Vuonna 2012 kesäkuussa ikäryhmässä oli 1692 työtöntä, kun vuoden 2013 kesäkuussa vastaava määrä oli 1785. Suhteellinen kasvu oli 5,2 %. Lukuja tarkasteltaessa tulee kuitenkin huomioida, että kesäkuussa luvut ovat yleensä korkeammat kuin muulloin, sillä oppilaitoksista valmistutaan kesän alussa. Myös määräaikaisia työsuhteita päättyy paljon kesällä.

Kuva 1. Alle 25-vuotiaat työttömät työnhakijat Kaakkois-Suomessa (sis. lomautetut). Vuosikeskiarvo, laskentapäivän mukaan. Lähde: TEM, työvälytilastot.

Kuva 2. 25–29-vuotiaat työttömät työnhakijat Kaakkois-Suomessa (sis. lomaautetut). Vuosikeskiarvo, laskentapäivän mukaan. Lähde: TEM, työnvälitystilastot.

4 Työpaja

Työpajatoiminnan tavoite on ehkäistä nuorten syrjäytymistä ja parantaa samalla nuoren työ- ja koulutusvalmiuksia. Erityisesti työpajat ovat tarkoitettu palvelemaan nuoria, jotka tarvitsevat yksilöllisesti suunniteltuja tukitoimia koulutus- ja työllistymisvaihtoehdon löytymiseksi. Ne toimivat samalla nuorelle tukea antavana yhteisönä, joka antaa yksilölle valmennusta työntekoon. Työpajoilla nuori saa myös valmennusta arjenhallintaan ja osallisuuden kehittämiseen. Kuntien järjestämiä työpajoja nuorille on Suomessa tällä hetkellä 264. Myös säätiöt, yhdistykset ja yhteisöt ylläpitävät työpajoja. Vuonna 2012 nuorten työpajoissa oli mukana 14 100 alle 29-vuotiasta nuorta. Tällä hetkellä arvellaan, että pajoissa on noin 20 000 valmentautujaa vuosittain.

Nuorten työpajojen tehtävänä on tukea nuoren elämäntaitoja, sosiaalista vahvistumista ja tekemällä oppimista. Työpajatoiminnassa pidetään keskeisenä sitä, että toiminta on vuorovaikutuksellista, kokemuksellista ja yhteisöllistä. Työpajalle nuoren yleensä ohjaa työ- ja elinkeinotoimisto tai työvoiman palvelukeskus TYP, joiden kanssa työpajat tekevät aktiivisesti yhteistyötä. Työpajat tekevät lisäksi yhteistyötä esimerkiksi kunnan nuorisotyön, sosiaali- ja terveystoimen, oppilaitosten, Rikosseuraamuslaitoksen, Kelan ja Työeläkelaitoksen kanssa. Pajatoiminnan kehittymisestä ja perusrahoituksesta vastaa opetus- ja kulttuuriministeriö. Ministeriö on kuitenkin siirtänyt ELY-keskuksille työpajatoiminnan kehittämishankkeiden pajakohtaisen päätöksenteon, kuten esimerkiksi avustamisen. Edellä mainittujen verkostojen tavoitteena on kehittää pajatoimintaa.

Nuorisolain (72/2006) mukaan kuntien tulee järjestää nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, joka mahdollistaa samalla palveluiden monialaisen yhteistyön. Verkoston tulee sisältää terveys-, opetus-, sosiaali-, ja nuorisotoimen edustajia. Myös työhallinto ja poliisihallinto tulee sisällyttää mukaan verkostoon. Työ- ja elinkeinotoimisto toimii usein nuoren ohjaajana työpajalle. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö yhdessä toteuttavat nuorisolain tavoitteita. Etsivän nuorisotyön tarkoituksena on olla läsnä nuorten keskuudessa, auttaa nuoria ongelmassa sekä löytää oikeat palvelut. Ensisijaisena tarkoituksena on auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, joilta puuttuu koulutus tai jotka sijoittuvat työmarkkinoiden ulkopuolelle. Se tarjoaa varhaista tukea nuorelle, jos hän sitä haluaa. Etsivä nuorisotyö halutaan laajentaa koko maata kattavaksi sekä kehittää nuorten työpajatoiminnan sisältöä etsivän nuorisotyön jatkeeksi. Vuoden 2012 aikana etsivän nuorisotyön avulla tavoitettiin yli 23 000 nuorta, joista pidempää apua tarvitsi 14 000 nuorta. Eniten tavoitettiin 16–20-vuotiaita nuoria.

Nuoria voi siirtyä kouluista työpajoille jatkamaan opintojaan, jos normaali opetus on koettu liian teoreettiseksi eivätkä opinnot sujuisi muuten. Osa kunnista järjestää pajakouluja peruskouluikäisille nuorille peruskoulun loppuun käymiseksi. Työpajat tekevät oppilaitosyhteistyötä myös oppisopimusnuorten suorittaessa teoriaopintojaan ammatillisessa oppilaitoksessa. Yritysverkostoja pidetään yllä esimerkiksi järjestämällä oppisopimus- tai työharjoittelupaikkoja nuorille. Pajat voivat tarjota työvoimaa yrityksille pajassa työskentelevistä nuorista.

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus, ammattistartti, on suunnattu niille peruskoulunsa päättäneille nuorille, jotka eivät ole ratkaisseet ammatinvalintaa tai joilla ei ole sopivia valmiuksia osallistua jatko-opintoihin heti peruskoulun jälkeen. Ammattistartin tavoitteena on antaa nuorelle valmiudet haakeutua ammattiin johtavaan tutkintoon. Opiskelija saa monipuoliset mahdollisuudet tutustua eri koulutusaloihin. Tavoitteena on, että koulutuksen jälkeen nuorella on tarvittavat tiedot ja taidot, joita tarvitaan ammatillisessa koulutuksessa. Ammattistartti kuuluu työpajojen toimintaan kuntakohtaisesti.

4.1 Nuoren siirtyminen työpajalle

Nuoren pajakuntoisuus lähtee perustehtävän arvioinnista. TE-toimistoon saapuvat nuoret voidaan pääsääntöisesti jaotella kahteen ryhmään. Ensimmäiseen ryhmään kuuluvat peruskoulupohjaiset tai toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet nuoret. Myös etsivän nuorisotyön kautta poimitaan pudonneita nuoria. Osa näistä nuorista haluaa pajatoimintaan mukaan, jolloin motivaatio pajajaksolle on korkea. Tällöin selvitetään nuoren tavoitteet pajajaksolle: onko tarkoituksena selvittää koulutusvaihtoehtoja vai löytää itselleen mieluisin ammatti. Toisena ryhmänä ovat nuoret, jotka eivät ole motivoituneita pajatoimintaan. Näille nuorille annetaan mahdollisuus itsenäisesti selvittää vaihtoehtot tulevaisuudelle. Jos nuori ei löydä itse sopivia vaihtoehtoja, siirtyy nuori pajalle tai poistuu palveluista. Pienenemmän ryhmän näiden kahden rinnalla muodostavat ammattikoulutetut, joilla päättötodistus on tyydyttävä, mutta ammatin perusteista ei välttämättä ole tietoa. Taustalla saattaa esiintyä esimerkiksi ongelmia nuoren perheessä. Tällöin asiasta keskustellaan nuoren kanssa ja pohditaan eri vaihtoehtoja.

Työpajojen eräänä tarkoituksena on löytää nuorelle jatkosuunnitelma. Työpajoilla on toteutettu hankkeita, jotka mahdollistavat nuoren ohjaamisen eteenpäin pajajaksolta. Sijoittuminen pajajakson jälkeen on yksilöllistä. Esimerkiksi peruskoulun käyneen nuoren kohdalla palkkatukityö tai koulutuspaikka on melko selkeä jatkotoimenpide. Ilman ammattikoulutusta olevien nuorten kanssa käsitellään yhteishakua ja annetaan siihen ohjausta. Pajaohjaaja saattaa toimia nuoren tukihenkilönä myös työpajajakson jälkeen.

4.2 Työpajan valmennusmenetelmät

Työpajayhteisössä käytetään erilaisia valmennusmenetelmiä tukemaan nuoren arkea ja pajajaksoa. Valmennusmenetelmät on esitetty kuvassa kolme. Nämä valmennuskeinot ovat yhteistyössä keskenään. Yksilövalmennus keskittyy nuoren arkeen ja tulevaisuuden suunnitteluun. Sen avulla tuetaan toimintakyvyn vahvistamista ja arjenhallinnan parantamista sekä motivoidaan nuorta ottamaan vastuuta elämästään. Valmennukselle asetetaan omat tavoitteet elämäntilanteen kartoituksen jälkeen. Yksilövalmentaja seuraa ja arvioi, kuinka nuoren suunnitelma toteutuu. Tavoitteena on auttaa nuorta kokonaisvaltaisesti alan asiantuntijoiden kanssa.

Työvalmennuksessa pääpaino sen sijaan on työpajalla työskentelyssä ja työn teknisessä oppimisessa. Työvalmennus voi olla vaihtoehto ammattitaidon teoreettiselle oppimiselle. Tarkoituksena on antaa päivittäistä tukea työnteossa ja taitojen opettelussa. Työ on valmennuksen väline, jolla tuetaan yksilön elämänhallintaa. Valmennuksen sisältö muokkautuu asiakkaan kiinnostuksen sekä kykyjen ja valmiuksien mukaan. Yksilö- ja työvalmennus tukevat toisiaan ja yleensä työpajoilla on järjestetty omat työ- ja yksilövalmentajat auttamaan nuoria henkilökohtaisesti.

Yksilö- ja työvalmennuksen lisäksi työpajoilla on mahdollista saada ryhmävalmennusta. Ryhmävalmennuksen tarkoituksena on vertaisryhmän kanssa yhdessä oppiminen työelämään ja koulutukseen. Ryhmävalmennuksen keskeisiä piirteitä ovat yhteisöllisyys, vuorovaikutus, toiminnallisuus ja yhdenvertaisuus. Ryhmänä nuoret voivat tehdä tutustumisia työpaikoille tai esimerkiksi jakaa kokemuksiaan. Näiden kolmen valmennusmuodon tarkoituksena on kehittää nuoren elämänhallintaa ja lisätä työelämä- ja itsereflektiotaitoja.

Kuva 3. Työpajalla käytetyt valmennusmenetelmät.

Työkokeilussa nuori työskentelee pajalla, esimerkiksi puu- tai käsityöpajalla, jossa hän voi kehittää osaamistaan ja saada kokemusta kiinnostavasta alasta. Pajalla annetaan työkokeilun ohessa myös neuvontaa ja apua arjen hallintaan. Mahdollisia arjen ongelmia yritetään saada hallintaan yksilövalmentajan avulla ja samalla saada arki-rytmi sekä elämänhallinta kohdilleen. Pajalla nuori saa samalla koulutusta ammattiin tai valmiuksia koulutuspaikan hakemiseen. Ennen kaikkea tarkoituksena on parantaa yksilön työmarkkina- ja koulutusasemaa.

4.3 Työpajan rahoitus

Nuorisotakuulle on varattu vuositasolla rahaa noin 60 miljoonaa euroa, josta 8 miljoonaa on suunnattu etsivään nuorisotyöhön ja työpajatoimintaan. Työpajojen rahoitus koostuu monesta osasta, sillä toiminnan ylläpitäjän osuus, myytävien palveluiden tuotto, työpajatoiminnassa tuotettujen tuotteiden myyntitulot, tulosperustainen valtionapu sekä muut avoimesti haettavat rahastot ovat osa työpajojen rahoitusta. Valtion rahoitus muodostuu opetus- ja kulttuuriministeriön sekä työ- ja elinkeinoministeriön myöntämistä varoista. Raha-automaattiyhdistys rahoittaa myös työpajatoimintaa avustuksin ja hankerahoituksin.

Myös kunnat rahoittavat työpajatoimintaa. Kuntien omistamien työpajojen rahoitus tapahtuu suoraan hallintokunnan budjetin kautta. Kunnalla on usein vastuullaan muun muassa tilojen ja laitteiden ylläpitokustannukset sekä pajoilla työskentelevän henkilöstön palkkakustannukset. On myös mahdollista, että kunnat huolehtivat laitteiden ja tilojen kustannuksista, mutta henkilöstön palkkakustannuksiin saadaan tukea TE-toimiston, ESR-hankkeiden tai ELY-keskusten rahoituksen kautta. Työhallinto osallistuu usein myös rahoituskustannuksiin vastaamalla valmentautujien palkkatukikuluihin sekä ei-palkkaperusteisissa palveluissa olevien valmentautujien kustannuksiin. Mahdollisesti joissakin tapauksissa työhallinto maksaa tuotettavasta palvelusta työpajoille.

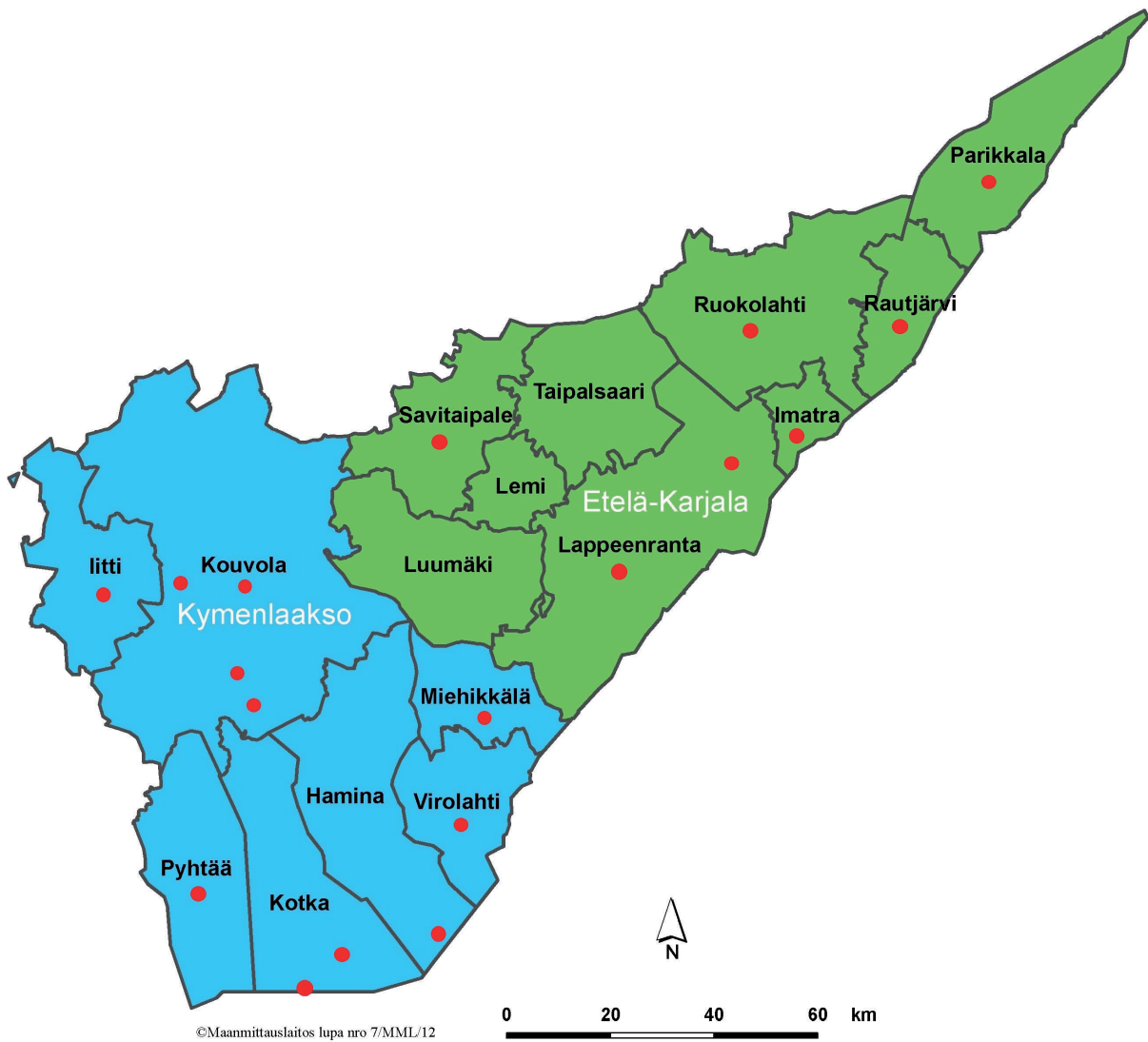
5 Työpajat Kaakkois-Suomessa

Kaakkois-Suomen alueella on kymmenen keskeistä työpajatoimijaa, jotka ovat suurimmaksi osaksi yhdistyksiä tai säätiöitä. Kuvassa 4 ja taulukossa 1 on esitetty työpajan tuottajat sekä toimintapaikkakunnat. Taulukkoon on eritelty nuorten ja ohjaajien määrät pajoilla vuodelta 2012. Kouvolassa työpajatoimintaa nuorille on OTE nuorten työpajoilla, Parik-säätiöllä sekä Anjalankosken työttömät ry:llä, joka kuntaliitoksen jälkeen kuuluu Kouvolaan. Suurimpana toimijana asiakasmäärältään on OTE nuorten työpajat, jolla oli 130 nuorta asiakkaanaan.

Lappeenrannassa, Joutsenossa sekä Parikkalassa toimintaa ylläpitää Laptuote-säätiö. Säätiöllä oli asiakkaina 107 nuorta. Savitaipaleella nuorten työpajatoiminnasta vastaa Savitaipaleen Nuorison Tuki ry, jolla oli vuoden aikana 13 nuorta pajatoiminnassa. Imatralla INTOa Työstä ry sekä TyönVuoksi ry. ylläpitävät nuorten työpajoja. INTOa Työstä ry:ssä nuoria oli mukana hieman enemmän kuin TyönVuoksi ry:n toiminnassa. Ohjaajia molemmissa Imatran yhdistyksissä oli suurin piirtein saman verran. Ruokolahdella ei ole omaa työpajatoimintaa, mutta Imatralla toimiva TyönVuoksi ry. ylläpitää työpajaa pidempään työttömänä olleille Ruokolahden kunnan tiloissa kuntakeskuksessa.

Kotkan-Haminan seudulla toimii Rannikkopajat, joka järjestää toimintaa lisäksi Virolahdella. Myös Pyhtään sekä Miehikkälän nuoret voivat osallistua työpajatoimintaan. Rannikkopajojen toiminta on laajaa, jolloin asiakasmääräkin on suuri: alle 29-vuotiaita nuoria oli 358 vuoden 2012 aikana. Sotek-säätiö ylläpitää myös toimintaa Kotkassa, Haminassa sekä Virolahdella. Säätiöllä oli 12 nuorta mukana toiminnassa. Kotkan Korttelikotiyhdistys ry:n toiminta sijoittuu myös samoilta alueille; Kotkaan, Haminaan sekä Karhulaan. Heillä nuorten määrät asiakaskunnasta ovat melko pieniä. Nuoria oli asiakkaana seitsemän ja ohjaajina työskenteli kahdeksan henkilöä.

Kaakkois-Suomessa on myös oppilaitosten järjestämiä työpajoja nuorille. Näiden toimintamallit eroavat hieinan muista työpajoista. Pajoissa on mahdollista suorittaa rästiin jääneitä opintoja sekä saada tukea opintoihin. Ammattioppilaitokset järjestävät usein omia työpajoja koulunsa opiskelijoille. Oppilaitosten työpajoilta on myös mahdollisuus siirtyä säätiön, yhdistyksen tai kunnan ylläpitämille työpajoille työkokeiluun tai valmennukseen.

Kuva 4. Kaakkois-Suomen työpajat 2013.

Taulukko 1. Kaakkois-Suomen työpajat vuodelta 2012.

Toimija	Toimipisteet	Nuoria	Ohjaajia
OTE nuorten työpajat	Kouvola , Myllykoski ja Koria	130	16
Parik-säätiö	Kouvola , Iitti	109	28
Anjalankosken työttömät ry.	Anjalankoski	20	10
Laptuote-säätiö	Lappeenranta , Joutseno ja Parikkala	107	50
Savitaipaleen Nuorison Tuki ry.	Savitaipale	13	4
INTOa Työstä ry.	Imatra	80	15
TyönVuoksi ry.	Imatra , Ruokolahti ja Simpele, Rautjärvi	50	11
Rannikkopajat	Kotka , Hamina	358	21
Sotek-säätiö	Kotka , Karhula	12	16
Kotkan Korttelikotiyhdistys ry.	Kotka	7	8

5.1 Kouvola

5.1.1 OTE nuorten työpajat

Kouvolan kaupungin nuorisopalvelujen OTE nuorten työpajat ylläpitää nuorten työpajatoimintaa Kouvolassa. Työpajalle hyväksytään 17–28-vuotiaita nuoria Kouvolasta. Nuoren tulee olla ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi päästäkseen pajalle. Työpajalle voi hakeutua etsivän työn tai työ- ja elinkeinotoimiston kautta. Työpajalla työskentelee myös nuoria Kouvolan seudun ammattiopistosta työssäoppijoina. Nuorten on mahdollista saada työkokemusta esimerkiksi työkokeilun, työsuhteen, oppisopimuskoulutuksen tai työssäoppimisjaksojen avulla. OTE nuorten työpajat tarjoaa myös työvaltaista ja tuettua oppisopimuskoulutusta. Työpajalla arvioidaan olevan 2013 vuoden aikana yhteensä noin 150 nuorta työ- ja harjoittelusuhteessa. Tulevaisuudessa asiakaskunta muuttuneen yhä monimuotoisemmaksi ja haastavammaksi. Ohjaajina työskentelee 11 henkilöä.

OTE nuorten työpajalla järjestetään nuorille työ- ja yksilövalmennusta sekä erilaisia koulutuksia. Nuori voi suorittaa esimerkiksi hygieniapassin tai ensiapukortin. Pajajakso sisältää 1-3 kuukauden työkokeilun, jonka jälkeen voidaan kiinnittyä työsuhteeseen kuuden kuukauden ajaksi. Työpajoja on kolmessa yksikössä Kouvolan alueella. Työpajayksiköitä ovat Spiraali Myllykoskella, Sinko Korialla ja Tikki Kouvolassa. Spiraalissa nuorten on mahdollista työskennellä koti- ja kiinteistöpalvelutöissä, matkahuollossa sekä tehdä huonekalujen kunnostusta ja verhoilua. Nuoren on mahdollista tehdä myös tekstiili- ja pintakäsittelyitä. Singossa nuorille tarjotaan työtehtäviä tekstiilien, keramiikan ja huonekalujen kunnostamisen parissa. Tikissä nuorten on mahdollista saada kokemusta ompelutöistä ja asiakaspalvelusta. Työpajat tarjoavat palveluitaan kuluttajille ja ylläpitävät omaa myymälää.

OTE nuorten työpajat ovat aktiivisesti yhteydessä alueen oppilaitoksiin. Oppilaitosten ja työpajojen kesken järjestetään esimerkiksi yhteistyöfoorumeja, hankkeiden ohjausryhmiä, koulutuksia ja tiedotustilaisuuksia. Kouvolan seudun ammattiopiston kanssa OTE nuorten työpajat tekee yhteistyötä esimerkiksi työssäoppijoiden parissa. Työpajalta on edustajia myös mukana ammattiopiston hankkeiden ohjausryhmissä. Työpaja tekee paljon yhteistyötä Nuorisokeskus Anjalan kanssa.

Tavoitteena on saada nuorelle koulutus- tai työpaikka pajajakson jälkeen. Vuoden 2012 aikana oppisopimuskoulutuksessa olleista nuorista moni valmistui ammattiin ja sai tutkinnon. Nuorilta kerätään myös palautetta pajajakson jälkeen. Palautteesta selviää nuoren sijoittuminen jakson jälkeen. Vuonna 2013 OTE nuorten työpajat aloittavat tuetun oppisopimuskoulutuksen, jossa käynnistyy syksyllä kahdeksan nuoren ryhmä. Kouvolan seudun ammattiopisto järjestää pajalle työvalmentajien koulutusta.

Lisätietoa: <http://www.otenuortentyopajat.fi/>

5.1.2 Parik-säätiö

Oman pajatoiminnan lisäksi Kouvolan kaupungin nuorisopalvelut ostaa työpajatoimintoja Parik-säätiöltä Kouvolassa. Säätiö tarjoaa työpajatoimintaa kaiken ikäisille. Toimintaan osallistuu nuoria pääsääntöisesti Kouvolasta ja litiä. Alle 29-vuotiaiden nuorten osuus työpajatoiminnasta oli vuonna 2012 noin 30 %. Vuonna 2013 määrän uskotaan vielä kasvavan. Parik-säätiö tarjoaa työhönvalmennuksen tukipalveluina palveluohjausta, yksilövalmennusta, työnetsintää, tuettua työllistymistä ja ravintohuoltoa. Työpajassa olevien nuorten taustat olivat monimuotoiset. Puolet nuorista oli suorittanut peruskoulun, 10 % oli vielä suorittamassa peruskoulua, muutama prosentti nuorista oli keskeyttänyt peruskoulunsa tai oli suorittanut lukio opinnot/yo-tutkinnon ja reilulla viidenneksellä oli toisen asteen ammatillinen tutkinto.

Säätiön työpajoissa voi työskennellä media-alan töissä, kierrätysmyymälässä, SER-purussa, kierrätyksessä, puutöissä, metallialan töissä tai starttivalmennusyksikössä. Työkokemusta on mahdollista saada myös kokoonpano-, pakkaus- ja postituspalveluista, keittiö- ja siivousalan töistä sekä kiinteistöhuollosta, kunnossapitotehtävistä ja viheralueiden huollosta. Säätiö järjestää nuorille myös starttityöpajaa, jossa nuori saa tukea erityisesti elämänhallintaan. Vuoden 2013 touko- ja kesäkuun aikana säätiöllä oli 470 asiakasta, joista alle 29-vuotiaita

nuoria oli 109. Vuonna 2012 asiakkaita kokonaisuudessaan oli 808, joista 69 % oli miehiä ja 31 % naisia. Parik-säätiöllä työskentelee 31 ohjaajaa ja työvalmentajaa.

Säätiö tekee tiiviisti yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa. Nuorilla, joilla on vaikeuksia suorittaa peruskoulu loppuun, on mahdollista osallistua Kouvolan kaupungin joustavaan perusopetukseen eli JoPoon. Ohjelmaan sisältyy neljä koulupäivää ja yksi pajapäivä. Ammattiopistojen kanssa tehdään yhteistyötä työvaltaisen ammatillisen koulutuksen parissa. Siihen otetaan nuoria, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoistaan normaalissa kouluympäristössä tai joiden opinnot uhkaavat keskeytyä. Valmennuksen taustalla on ammatillinen oppiminen ja toiminnallisuus. Tarkoituksena on pitää niin sanottu pulpettioppiminen vähäisenä ja keskittyä käytännön työhön. Toimintaan osallistuvalla nuorella on mahdollisesti ollut paljon poissaoloja, ongelmia päihteiden kanssa tai häiriökäyttäytymistä luokassa. Koulutus pajalla on nähty hyödylliseksi. Nuoret ovat saaneet uutta motivaatiota opiskeluun ja opinnot on suoritettu loppuun.

Parik-säätiöllä on yhteistyöverkostoja alueen yrityksiin. Säätiöllä on käytössään työnetsintä, jossa etsitään niin sanottuja piilotyöpaikkoja avoimien työmarkkinoiden yrityksistä. Säätiöllä on myös työpankkitoimintaa. Toiminnassa työllistetään heikossa työmarkkina-asemassa olevia henkilöitä yrityksiin. Ennen työllistämistä asiakkaat ovat säätiön työhönvalmennuksessa. Yritykset tarjoavat myös säätiölle alihankintatöitä.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus rahoittaa kolmea säätiön projektia: Tukeva, Tietty 2 ja Sii-Po. Sii-Po-projektin tavoitteena on edistää Kouvolan seudun työttömien ja pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksia. Projekti rakentuu kahdesta osaprojektista; Siivosta ja Polunnäyttäjistä. Siivo-osaprojektilla mahdollistetaan ohjattu työnteko säätiön ulkopuolella. Työttömät työllistyvät tällöin kaupungin julkisten alueiden kunnossapitotehtäviin. Polunnäyttäjä-osaprojektilla pyritään työnteon avulla parantamaan yksilön ammatillisia, sosiaalisia ja elämänhallinnallisia taitoja, jotta mahdollisuudet työllistyä avoimille työmarkkinoille parantuisivat.

TUKEVA-projektin tavoitteena on tukea eri keinoin rakennetyöttömien ryhmään kuuluvien asiakkaiden valmiuksia sijoittua avoimille työmarkkinoille, pysymistä työpaikalla ja hakeutumista koulutukseen. Tietty2-hankkeen tavoitteena on Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimiston sekä työvoiman palvelukeskusten asiakkaiden työllistäminen ja heidän työllistymisprosessiensa edistäminen kohti avoimia työmarkkinoita. Viiden toimijan yhteishanketta hallinnoi Parik-säätiö ja hanketoimijoina ovat Parik-säätiö, INTOa Työstä ry, Laptuote-säätiö, Sotek-säätiö ja TyönVuoksi ry. Tietty-hankkeista on enemmän lisätietoa luvussa yhdeksän. Säätiö koordinoi myös Aikuisen kokoinen aukko -hanketta, jonka tavoitteena on nuoren elämänhallinnan, arkielämän, opiskelun, harrastusten tai työelämään siirtymisen tukeminen vapaaehtoistyön avulla. Tarkoituksena on luoda projektin aikana vapaaehtoistyön kumppanuusverkosto. Verkosto koostuu järjestöistä, nuorten parissa toimivista tahoista ja vapaaehtoisista aikuisista.

Työpajatoimintaa seurataan ja arvioidaan ennalta laaditun arviointisuunnitelman mukaisesti. Nuorten työpajatoimintaa arvioivat muun muassa nuoret itse, yhteistyökumppanit ja sidosryhmät sekä säätiön valmennushenkilöstö. Asiakkaista 92 % oli erittäin tyytyväisiä tai tyytyväisiä säätiöllä vietettyyn aikaan ja 90 % koki taitojensa vahvistuneen valmennusjakson aikana joko erinomaisesti, hyvin tai melko hyvin. Alle 29-vuotiaista nuorista 30 % oli päässyt opiskelemaan ja 16 % töihin lopetettuaan jaksensa Parik-säätiöllä. Säätiö odottaa vuodelle 2013 melko samansuuruisia asiakasmääriä kuin edellisvuonnakin. Yhä suuremman osan, noin 30–40 %, asiakkaista uskotaan olevan nuoria. Tavoitteena on kehittää oppilaitosyhteistyötä (erityisesti työvaltaista ammatillista koulutusta) ja nuorten matalankynnyksen starttivalmennusta.

Lisätietoa: <http://www.parik.fi/>

5.1.3 Anjalankosken työttömät ry.

Anjalankosken työttömät ry. järjestää omaa työpajatoimintaa, joka on tarkoitettu niin nuorille kuin aikuisillekin. Työpajatoimintaa järjestetään Tukipuu-hankkeen pohjalta. Työpajoilla nuorten on mahdollista työskennellä kourutyöpajalla, puupajalla, keittiössä, luovalla osastolla ja pyöräpajalla. Yhdistyksellä on myös kolme myymälää, kaksi kahviota ja kohtaamispaikka asiakkaita varten. Työpajajakson aloittavalle tehdään aina alkukartoitus ja toimintaa seurataan jakson aikana asiakkuudenhallintaohjelman avulla.

Yhdistys pitää toimintansa hyvin asiakaslähtöisenä ja työpajatoimintaan osallistuvilla on mahdollisuus vaikuttaa toiminnan sisältöön työryhmien avulla. Työpajatoimintaan kuuluu palveluohjausta ja muun muassa lii-

kuntapalvelut työajalla. Kesäkuussa 2013 työpajoissa oli mukana noin kymmenen nuorta. Asiakkaiden parissa työskentelee kuusi työpajaohjaajaa, yksi palveluohjaaja ja kolme apuohjaajaa.

Työpajatoiminnan ohessa yhdistys tekee aktiivisesti yhteistyötä oppilaitosten kanssa Kouvolan seudulla. Yhteistyötä on tehty muun muassa Kouvolan seudun ammattiopiston, Kymenlaakson ammattikorkeakoulun ja Kouvolan aikuiskoulutuskeskuksen sekä yläkoulujen kanssa. Yhdistys järjestää myös kerhoja ja toimintaa varhaisnuorille. Yhdistys kerää vuoden 2013 aikana nuorilta palautetta ja kehittää toimintaansa sen perusteella.

Lisätietoa: <http://www.myllytys.com/>

5.2 Lappeenranta

5.2.1 Laptuote-säätiö

Lappeenrannassa toimii Laptuote-säätiö, joka tuottaa nuorille työpajapalveluita. Säätiö järjestää työpaja Dynamo nuorille työttömille työnhakijoille. Työpajalle nuoret voivat ohjautua Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden (Eksoten) alueelta. Dynamossa on mahdollista entisöidä huonekaluja, kaivertaa, kehystää, remontoida, tehdä tekstiilitöitä sekä opetella ruuanvalmistustaitoja opetuskeittiössä. Dynamossa on mahdollista työskennellä atk- ja mediapajassa tai tehdä puutöitä sekä asiakkaille remonttipalveluita. Nuoret voivat saada kokemusta myös kotityöpalveluiden ja pesulan parissa sekä toimistotöistä.

Työpajalle mennään usein 1–3 kuukauden työjaksolle työskentelemään eri palveluiden parissa. Ennen työjakson loppua nuorelle tehdään jatkosuunnitelma yhdessä nuoren lähettäneen tahon eli TYP:n tai TE-toimiston kanssa. Jakson loputtua työpajalla on mahdollista jatkaa maksimissaan puoli vuotta palkkatukityösuhteessa. Nuori saa työpajalla työvalmentajan, joka ohjaa ja perehdyttää nuoren työpajan toimintaan. Nuoria otetaan pajalle myös ilman mitään ammatillista koulutusta tai alan työkokemusta, ja yhteistyötä tehdään muun muassa etsivän nuorisotyön hankkeiden kanssa.

Laptuote-säätiö järjestää myös oppipajoja 15–17-vuotiaille nuorille, jotka ovat keskeyttäneet ammattiopintonsa, ovat vailla toisen asteen opiskelupaikkaa tai vielä kirjoilla peruskoulussa. Oppipajoilla nuorten on mahdollista suorittaa puuttuvia tai hylättyjä arvosanoja sekä korottaa perusopetuksen päättötodistuksen numeroita. Oppipajat ovat säännöllisesti yhteydessä peruskouluihin sekä ammatilliseen oppilaitokseen ja kehittävät näin yhdessä toimintaansa. Kouluilta luovutetaan oppiaineiden sisällöt pajalle ja koulun opettajat arvioivat nuoren suorituksen. Nuoret ohjautuvat oppipajoille sosiaalitoimen kautta. Oppipajat tekevät yhteistyötä esimerkiksi myös Marttapiiriin, seurakunnan ja valtakunnallisen nuorisokeskuksen kanssa.

Lappeenrannan Laptuote-säätiössä on mahdollista myös osallistua VÄYLÄ-työpajakouluun, joka kehitettiin samannimisen ESR-hankkeen pohjalta. Hankkeesta on lisätietoja kappaleessa yhdeksän. Keskeyttämisen alla oleva ammatillisen opintojen opiskelija tulee pajalle työskentelemään tietyksi ajaksi, jonka jälkeen hän voi palata kouluun suorittamaan opintojaan. Työpajakoulu tekee yhteistyötä Etelä-Karjalan ammattiopiston kanssa. Nuori saa työpajajaksosta opintosuorituksia ja pajalta saatu osaaminen liitetään opiskelijan opintoihin koulussa.

Hankkeen pohjalta Laptuote-säätiö kävi Tanskassa tutustumassa tuotantokoulujärjestelmään. Säätiö otti käyttöönsä Tanskasta osaamistaulun, johon jokaiselle työpajalla työskentelevälle merkitään oma rivi. Riville merkitään eri väreillä asiakkaan edistyminen; mitä kukin on tehnyt ja miten pitkälle on edistytty. Sitä on helppo käyttää myös vertaisohjaamiseen, sillä joskus nuoren on helpompi kysyä apua toiselta asian osaavalta nuorelta. Laptuote-säätiö kehitti osaamistaulua myös niin, että työvalmentajat merkitsevät tauluun omat vahvuutensa.

Kuva 5. Laptuote-säätiön osaamisentaulu.

Laptuote on mukana Kiipolan työhönvalmennuskeskuksen toiminnassa Parikalassa. Hankkeen rahoittajana toimivat Kaakkois-Suomen ELY-keskus ja Eksote. Hankkeen avulla yritetään edistää työllisyyttä erilaisten valmennusmuotojen avulla. Kohderyhmänä ovat Parikkalan alueen pitkäaikaistyöttömät sekä vaikeasti työllistyvät. Toimipisteeseen voivat hakeutua myös ikääntyvät, ammattikouluttamattomat tai vajaakuntoiset työttömät työnhakijat. Toiminnassa mukana olevat työllistetään Kiipolan työhönvalmennuskeskuksen työpajoille työkokeiluun tai palkkatukeen. Kiipolan työpajoissa voi työskennellä myymälän asiakaspalvelussa, kierrätyskeskuksessa, tekstiilitöiden tai puutöiden parissa, huonekalujen kunnostuksessa ja verhoilussa, palvelupajalla sekä mediapajalla. Kierrätyskeskuksessa toimii myös SER-kierrätys.

Dynamon työpajalle oli osallistunut 107 nuorta vuoden 2012 aikana. Saman vuonna VÄYLÄ-työpajakoulussa oli 11 ensimmäisen ja toisen vuoden opiskelijaa sekä kolme kolmannen vuoden opiskelijaa. Koko Laptuote-säätiössä työskentelee 50 ohjaajaa. Säätiö kerää pajajakson jälkeen palautetta nuorilta. Saatu palaute on ollut hyvää ja toimintaan on oltu tyytyväisiä. Myös yhteistyökumppaneilta on saatu hyvää palautetta. Ensisijaisena tavoitteena on saada nuorelle ammatti. Koulutukseen pääseminen toteutuukin monella nuorella pajajakson jälkeen. Tavoitteena tulevaisuudessa on kehittää seinätön työpaja nuorille sekä ammattipainoinen oppisopimus, joka olisi kehitelty juuri nuoren tarpeisiin.

Lisätietoa: <http://www.laptuote.fi/>

5.3 Savitaipale

Savitaipaleen Nuorison Tuki ry. vastaa työpajatoiminnasta Savitaipaleella. Työpaja Morovassa asiakkaat voivat työskennellä puu- ja tekstiilipajoissa. Nuoret työskentelevät nuorten työpajassa, jossa he tekevät pääasiassa kiinteistöhuoltotöitä kuten nurmikonleikkausta, lumen luontia sekä siivouksia. Nuorten pajalla on mahdollista tehdä lisäksi esimerkiksi peltitöitä sekä alihankinta- ja tilaustöitä. Savitaipaleella nuorten työpaja noudattaa sosiaalisen työllistämisen periaatteita. Nuoret saavat työpajalla työvalmennusta, jolla tarkoitetaan käytännön työn tekemistä.

Pajaan tarjotaan työharjoittelupaikkoja yhdessä Kaakkois-Suomen TE-toimiston ja Etelä-Karjalan työvoiman palvelukeskuksen (TYP) kanssa. Työpajalla työskentelee neljä ohjaajaa ja vuoden 2012 aikana nuoria oli mu-

kana toiminnassa 13. Työpajalla jokaiselle laaditaan työsuunnitelma, johon kirjataan jakson tavoitteet. Nuoria tuetaan työ- ja koulutussuunnitelmissa sekä elämänhallinnassa valmennusta apuna käyttäen.

Savitaipaleen Nuorison Tuki ry. tekee yhteistyötä Savitaipaleen peruskoulujen ja lukioiden, Etelä-Karjalan alueen toimijoiden sekä Etelä-Savon ammattiopiston kanssa. Työpaja Moro va on yhteistyössä myös alueen yrityksiin. Pajalta käydään tutustumassa nuoren kanssa paikallisiin yrityksiin tavoitteenaan saada nuorelle työharjoittelupaikka tai oppisopimuspaikka. Työpajalla on mahdollista tehdä asiakastöitä yrityksille, jolloin nuori voi esimerkiksi siivota betonitehtaalla. Työpaja on aktiivisesti yhteydessä myös TE-toimistoon sekä TYP:iin. Palvelukeskuksen työntekijöitä vierailee työpajalla ja työpaikoilla joissa nuoria on.

Työpajoihin tuleville nuorille laaditaan aina työsuunnitelma, johon eritellään tavoitteet pajajaksolle. Suunnitelmaan listataan sopimuksen pituus ja omat henkilökohtaiset tavoitteet pajajaksolle ja sen jälkeen. Työsuunnitelman ohessa nuorelle nimetään työssä opastava ohjaaja. Nuorta avustetaan työ- ja koulutussuunnitelmassa ja elämänhallinnassa. Työpaja toimii Monitoimikeskus Morovan yhteydessä, jossa työskentelee aikuisia pitkäaikaistyöttömiä, vajaakuntoisia ja erityisryhmäläisiä, joiden kanssa nuorten on mahdollista tehdä yhteistyötä ja näin saada kokemusta eri-ikäisistä koostuvien työryhmien toiminnasta. Pajajakson jälkeen vaikuttavuutta seurataan 1-2 vuoden ajan.

Lisätietoa: <http://www.snty.fi/>

5.4 Imatra

5.4.1 INTOa Työstä ry.

Imatralla toimii INTOa Työstä ry, joka tarjoaa nuorille työttömille työpajatoimintaa. Yhdistyksellä on käynnissä Kompassi-projekti, jonka rahoittajana ovat Imatran kaupunki ja Uudenmaan ELY-keskus. Projektin tarkoituksena on tarjota imatralaisille alle 29-vuotiaalle työttömille työnhakijoille työkokeilupai kka. Työpajatoimintaa nuorille järjestetään viidellä eri pajalla, joita kutsutaan Intopajoiksi. Intopajassa nuoren on mahdollista työskennellä ruokapalveluissa, kotityöpalvelussa, tekstiilipajalla, keikkapajalla sekä ATK-pajalla/toimistossa. Kesäkuussa 2013 nuoria oli työpajatoiminnassa mukana 42 ja toimintaa pyörittäviä ohjaajia 15. Vuoden 2012 aikana nuoria oli mukana toiminnassa 50, mikä ylitti yhdistyksen arviot asiakasmäärästä.

Työpajatoiminta perustuu tiiviiseen työ- ja yksilövalmennuksen yhteistyöhön. Työvalmennusta antaa koulutettu työvalmentaja, jonka lisäksi jokaiseen pajaan yritetään aina saada apuvalmentaja mukaan. INTOa Työstä ry:ssä työskentelee neljä työvalmentajaa. Valmennusta seurataan ARVI-toiminnanohjausjärjestelmän avulla, jota myös työhallinto voi käyttää seuratakseen nuoren tilannetta. Järjestelmään kirjataan tietoa päivittäin. Työpajalla nuoret saavat yksilövalmennuksen avulla apua esimerkiksi jatkosuunnitelmien laatimiseen sekä tukea arkeen ja työpajatyöskentelyyn. Yksilövalmentajia työskentelee pajalla neljä.

INTOa Työstä ry. järjestää työpajakoulua toisen asteen opinnot määräaikaaisesti keskeyttäneille tai keskeyttämrisriskissä oleville nuorille. Yhdistys tekee työpajatoiminnassa yhteistyötä Saimaan ammattiopisto Sampon kanssa. Pajalle ohjautuu keskeyttämrisriskissä olevia nuoria, jotka voivat suorittaa samoja opintoja pajalla kuin tutkintoon kuuluu. Oppilaitokset ovat mukana yhteistyökumppaneina toteuttamassa hankkeita ja heidän edustajiaan on työpajaryhmissä mukana. Yhteydenpitoa oppilaitoksien ja yhdistyksen välillä ylläpidetään yleensä palaverien avulla.

Vuoden 2012 aikana nuoret sijoittuivat melko positiivisesti pajajakson jälkeen. Kompassi-hankkeessa mukana olleista nuorista jatkoi ammatillisiin hankkeisiin kymmenen ja pajalla 23 nuorta. Nuoria sijoittui myös työvoimakoulutukseen, oppisopimukseen, avoimille työmarkkinoille sekä työttömäksi. Paja saa nuorelta palautetta aina pajajakson päättyttyä. ARVI-toiminnanohjausjärjestelmän avulla pystytään jakamaan palautetta myös muiden tahojen välillä. Tulevaisuudessa tavoitteena on lisätä pajajaksikoita, jonka myötä pajapaikkojen määrä kasvaisi. Tällä hetkellä asiakasmäärä on ylärajoilla, eikä yli 50 asiakasta voida ottaa pajalle. Tarvetta asiakasmäärän kasvattamiselle kuitenkin on.

Lisätietoa: <http://www.intoatyosta.fi/>

5.4.2 TyönVuoksi ry.

TyönVuoksi ry. ylläpitää työpajoja Imatralla, Ruokolahdella ja Rautjärvellä. Työpajatoiminta käynnistyi vuonna 2000. TyönVuoksi ry:n toimintaa rahoittavat kunnat, ELY-keskus sekä oman toiminnan tuotto. Toimintaa on sekä nuorille että aikuisille. Pajoille voi ohjautua palkkatukityöhön, kuntouttavaan työtoimintaan tai työkokeiluun. Tavoitteena on parantaa työvalmiuksia ja työllistää nuoria avoimille työmarkkinoille. Työkokemusta on mahdollista saada puutyö-, rakennus-, metalli-, keittiö-, piha- ja tekstiilialoilta. Työpajatoiminnassa nuori voi tehdä pienimuotoisia asiakastöitä tai työskennellä asiakaskontakteissa.

Työpajoissa nuorille tarjotaan yksilö- ja työvalmennusta sekä palveluohjausta. Palveluohjauksessa kartoitetaan nuoren tarvitsemat palvelut, esimerkiksi mielenterveyspalvelut tai päihdehuolto. Työvalmennuksessa keskitytään nuoren työkykyihin kun taas yksilövalmennuksessa selvitetään työkykyisyyttä. Työpajajakson aluksi nuorelle tehdään henkilökohtainen valmennussuunnitelma, josta nähdään tavoitteet jaksolle. Suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti ja siihen on mahdollista tehdä muutoksia tavoitteiden selkiytyessä ja muuttuessa. Tavoitteena on löytää sopiva työyksikkö nuorelle, mutta kuitenkin sisällyttää jaksoon työyksiköstä siirtymistä toiseen, mahdollistaen näin monipuolisen työtehtävien oppimisen ja oman alan löytämisen. Työpajatoiminnassa on vuosittain mukana asiakkaita 140, joista nuoria on noin 40–50. Kesäkuussa 2013 työpajatoiminnassa oli 19 ohjaajaa, joiden työtehtäviin kuuluu ohjata niin nuoria kuin muitakin työpajoille suuntautuvia asiakkaita.

Parikkalassa nuorille tarjotaan myös edelleensijoittumista, jolla tarkoitetaan työntekijän siirtoa toisen työnantajan palvelukseen. Tässä toiminnassa nuori kiinnittyy täysaikaisesti niin sanotun käyttäjäyrityksen työntekijäksi. Yhdistys toimii kiinnittyneen nuoren työnantajana, kun taas käyttäjäyrityksen vastuulla ovat työntekijän perehdyttäminen, työn ohjaaminen ja työturvallisuuteen liittyvät asiat. TyönVuoksi ry. laskuttaa käyttäjäyritykseltä työntekijästä sekä palkkatuen ja palkan välisen erotuksen kerran kuukaudessa. Yhdistys järjestää myös työpankkimallia, jossa nuori voi kiinnittyä tuntityöhön yritykseen aina tarpeen mukaan. Pajalla oleva nuori siis työskentelee yrityksessä päivän tai kahden ajan, jonka jälkeen hän palaa takaisin pajalle. TyönVuoksi ry. laskuttaa yritystä nuoren tekemistä työtunneista sopimuksen mukaan.

TyönVuoksi ry. tekee yhteistyötä Saimaan ammattiopisto Sampon kanssa. Opiston kanssa on mahdollista suorittaa oppisopimuskoulutus. Yhteistyötä tehdään myös Etelä-Karjalan ammattiopiston kanssa. Nuorille järjestetään muun muassa infotilaisuuksia ja koulutuksia yhteistyössä oppilaitoksien kanssa. Vuoden 2013 aikana TyönVuoksi ry:n asiakasmäärä on ollut nousussa. Yritysyhteistyö on kehittynyt myönteisesti. Kuluvan vuoden aikana on tarkoitus järjestää kolmessa kunnassa yritysinfo, johon kutsutaan seutukunnan yrittäjiä kuulemaan yhdistyksen toiminnasta ja mahdollisesti saamaan palautetta. Vuodelta odotetaan monipuolistuvaa yritysyhteistyötä sekä tulostavoitteiden saavuttamista.

Lisätietoa: <http://www.tyonvuoksi.fi/>

5.4.3 Saimaan ammattiopisto Sampo

Etelä-Karjalan aikuisopisto ja Etelä-Karjalan ammattiopisto yhdistyivät Saimaan ammattiopistoksi. Ammattiopisto Sampo järjestää nuorille ammattikoulun opiskelijoille Sampopajaa. Sampopajan tavoitteena on tukea opiskelijaa opintojensa etenemisessä. Tarkoituksena on, että opiskelija saa opintonsa suorittettua kolmessa vuodessa. Opiskelijan tukena toimii opinto-ohjaajan, kuraattorin ja opettajien tiivis verkko. Myös terveydenhoitaja ja kolmas sektori ovat mukana auttamassa nuorta.

Sampopajassa nuori voi suorittaa atto-aineita eli ammatillisessa koulutuksessa opiskeltavia yhteisiä aineita, verkkokursseja sekä joitakin ammatillisen aineiden kirjallisia tehtäviä. Sampopaja toimii tarvittaessa vaihtoehdoisena kurssien suorittamispaikkana, jossa opiskelijalla on myös mahdollisuus suorittaa keskeneräiset kurssit tai tehdä kolmannen vuoden päättötyö. Pajalla huomioidaan myös erityisoppilaat. Paja ehkäisee syrjäytymistä ja antaa nuorelle onnistumisen iloa.

Nuori siirtyy Sampopajalle, jos valmistuminen uhkaa hidastua tai viivästyä. Pajalle on mahdollista tulla jos opintoihin oikeuttava aika on loppumassa, runsaasti poissaoloja, rästiin jääneitä kursseja tai oikea oppimistyyli

on hukassa. Opettaja ottaa yhteyttä Sampopajaan ja ilmoittaa oppilaan tiedot jonka jälkeen hän lähettää pajalle tehtävät. Opettaja ohjeistaa nuorta tehtävien tekemisessä sekä tarkistaa tehtävät tai kokeen.

Sampopaja tekee yhteistyötä Imatran ja Lappeenrannan työpajatoimijoiden kanssa. Jos nuoren opinnot eivät etene tai hän miettii opintojen keskeyttämistä, hän siirtyy Laptuote-säätiön, INTOa Työstä ry:n tai TyönVuoksi ry:n pajalle. Pajoille lähetetään koululta opintopaketteja, jotta nuori voi opiskella samalla ollessaan työpajalla. Opintojen jälkeen lähetetään koe, jonka opettaja arvioi ja suoritettut opinnot rekisteröidään koulun tietoihin. Näin nuori voi suorittaa tutkintoon kuuluvia opintojaan myös pajalla. Pajoilta annetaan palautetta nuorista sekä heistä pidetään yllä opintorekisteriä.

Sampopaja tekee yhteistyötä myös TE-toimiston kanssa. Paja ja toimisto pitävät seurantalavereja jos nuori on siirtynyt työpajalle. Palavereihin osallistuu myös työpajan edustaja. INTOa Työstä ry:n etsivä nuorisotyöntekijä päivystää myös viikoittain ammattikoululla ja on nuorten apuna. Jos opiskelija eroaa koulusta tai lopettaa opintonsa, on tavoitteena löytää heti seuraava toiminnan kohde. Alueella toimii myös Koppari-toiminta. Jos opiskelija eroaa koulusta tai hän on vailla opiskelupaikkaa peruskoulun jälkeen, koppari auttaa nuorta miettimään tulevaisuuden vaihtoehtoja.

Vuoden 2013 tavoitteena Sampopajalla on kartoittaa sen tarpeellisuutta opintojen tukemisessa ja syrjäytymisen ehkäisemisessä. Tarkoituksena on tiedottaa opiskelijoille mahdollisuudesta työskennellä itsenäisesti rauhallisessa ympäristössä Sampopajalla. Tulevaisuuden tavoitteena on saada alueelle metallipaja, jossa nuori voisi saada alansa työkokemusta.

Lisätietoa: <http://www.edusampo.fi/>

5.5 Kotka-Hamina

5.5.1 Rannikkopajat

Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä on tehnyt sopimukset Kotkan, Haminan, Pyhtään, Virolahden ja Miehikkälän kanssa. Rannikkopajat järjestää seudulla nuorille työpajatoimintaa ja etsivää nuorisotyötä yhdeksässä ammatillisessa pajassa. Pajoista osa on alun perin alueen kuntien perustamia, mutta Ekamin yhteydessä pajojen toiminta on laajentunut. Rannikkopajojen tavoitteena on tarjota heikossa työ- tai koulutustilanteessa oleville nuorille työkokemusta, koulutusta ja valmennusta. Työpajoille hakeutuvat nuoret haastatellaan motivaation varmistamiseksi. Rannikkopajoilla on starttipaja, joka tarkoitettu 17-vuotiaille nuorille, jotka harkitsevat tutkintonsa keskeyttämistä tai tarvitsevat tukea opinnoissaan. Pajalle voi tulla myös nuori, joka on jäänyt ilman koulutuspaikkaa tai keskeyttänyt opintonsa. Pajalle ohjautuu nuoria pääosin TE-toimiston ja työvoiman palvelukeskuksen kautta, mutta viime aikoina oppilaitoksista ja etsivän nuorisotyön kautta hakeutuvien määrä on ollut kasvussa.

Pajojen sisällöt ovat koottu toteutussuunnitelmaksi, joka on muokattu opetussuunnitelmamuotoon. Toteutussuunnitelma voi sisältää esimerkiksi ammatillisilla pajoilla osaamisen tunnistamisen. Suunnitelma on opettajien ja työvalmentajien yhteinen väline yhteistyössä. Vuoden 2013 alusta elokuun alkuun nuoria oli mukana toiminnassa 265. Rannikkopajoilla työskentelee 17 ohjaajaa joiden lisäksi pajalla toimii neljä yksilövalmentajaa ja neljä etsivän nuorisotyön etsivää.

Työpajajakso aloitetaan Rannikkopajoissa 1-3 kuukauden työkokeilulla ja tämän jälkeen nuorella on mahdollisuus päästä puolen vuoden palkkatuetuun työhön työpajalle. Työpajalla nuorelle laaditaan henkilökohtainen suunnitelma jatkoa varten yhdessä yksilövalmentajan kanssa. Jakson aikana nuori saa työ- ja yksilövalmennusta työpajan ohjaajilta. Rannikkopajoilla on mahdollista työskennellä Kotkassa keittiö-, tekstiili-, työpalvelu-, puutyö-, taide-, atk- ja media- ja starttipajoissa. Haminassa toimii kodinpaja sekä talkkaripaja ja Virolahdella mainosteippaukseen ja käden taitoihin erikoistunut paja. Pajoissa työskentelevien nuorten teoksia myydään Rannikkopajojen pajapuodissa.

Rannikkopajat on aktiivisesti yhteydessä oppilaitoksiin ja pyrkii näin takaamaan, että ilman koulutuspaikkaa jääneet peruskoulun päättäneet nuoret eivät jää toimeettomaksi. Rannikkopajat on mahdollistanut opiskelun ammatettiin oppisopimuksella. Nuori voi edetä opinnoissaan omaa tahtiaan ja saa samalla tukea elämänhallinnassa

ja työelämävalmiuksien kehittämisessä. Vuoden 2012 aikana Rannikkopajoilla oppisopimusopiskelijoita oli seitsemän.

Rannikkopajoilla on käynnissä seinättömän työpajan hanke, jossa yhdistyy ”Nuorta ei jätetä”-hanke ja Uusien mahdollisuuksien tori. Pajassa pyritään käyttämään valmennuksellista työotetta pajan seinien ulkopuolella. Pajan toimintaan sisältyy nuoren tukeminen työ- ja koulutuspaikan etsimisessä. Samalla halutaan tukea yrityksiä löytämään nuoria työntekijöiksi tai työkokeilijoiksi. Pajalle voi hakeutua alle 29-vuotias nuori TE-toimiston kautta. Suurin osa pajalle tulevista nuorista on ammatillisen koulutuksen suorittaneita. Yksilövalmentaja etsii nuoren kanssa sopivan harjoittelupaikan ja toimii prosessin aikana tukena nuorelle sekä linkkinä yrityksen ja TE-toimiston kanssa. Nuori saa jakson aikana yksilövalmentajan tuen, positiivisen mielikuvan työelämästä ja työtodistuksen. Vuoden 2012 aikana tässä toiminnassa oli mukana 45 nuorta. Toimintaan osallistuneista 10 nuorta työllistyi valmennusjakson jälkeen samaan yritykseen, jossa suoritti toimenpidejaksonsa.

Vuonna 2012 Rannikkopajoilla oli ennätyselliset 358 nuorta mukana pajatoiminnassa. Määrälliset tavoitteet ylittyivät reilulla sadalla, joten vuonna 2013 asiakasmäärää ei ole juurikaan tarkoitus enää nostaa. Tilat ja ohjaajaresurssit ovat rajalliset. Pajoilla halutaan keskittyä myös laadun ylläpitämiseen toiminnassa. Vuoden 2013 aikana tavoitteena on kehittää koulu yhteistyötä ja opinnollistaa pajajaksoja. Tarkoituksena on jatkaa kehitystä myös seuraavina vuosina, sillä olemassa olevien mallien sovittaminen toimintaan sekä ohjaajien ja työvalmentajien koulutus vievät oman aikansa.

Lisätietoa: <http://www.rannikkopajat.fi/fi/> ja <http://finderskotka.net>

5.5.2 Etelä-Kymenlaakson ammattiopisto Ekami

Rannikkopajat on solminut sopimuksen Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston (Ekamin) kanssa. Sopimusta hyödynnetään silloin kun nuoren opinnot ovat vaarassa keskeytyä, tai hän tarvitsee yksilöllisempää tukea. Sopimus mahdollistaa joustavan opiskelun.

Ekamissa nuoren on mahdollista korottaa peruskoulun ja ammattikoulun numeroita. Kohderyhmänä ovat Rannikkopajojen pajanuoret sekä pajalla olevat Ekamin oppilaat. Kuvassa 6 on esitelty Rannikkopajoilla ja Ekamilla toteutuvia nuorten yksilöllisiä oppimispolkuja. Pajakoulusopimus peruskoulun loppuun saattamiseksi on tehty myös Pyhtään ja Haminan kaupunkien kanssa.

Starttipaja on myös mahdollinen paikka alle 17-vuotiaalle nuorelle, joka harkitsee opintojen keskeyttämistä tai tarvitsee opinnoissaan erityistä tukea. Lisäksi ilman koulutuspaikkaa jääneet nuoret tai opintonsa jo keskeyttäneet voivat hakeutua starttipajalle. Pajalla voi opiskella atto-aineita. Opinnoista on mahdollista saada kolme pistettä yhteishakuun hyödynnettäväksi. Pajalla suoritettuja opintoja voidaan hyväksilukea Ekamissa eli nuori saa rekisteröityä opintopisteet Ekamissa opiskellessaan.

Ekami ja Rannikkopajat järjestävät myös työvaltaista opiskelua pajoilla. Nuori tekee näyttöjä osaamisestaan pajalla ja suorittaa opintojaan jaksolla. Ekami ja Rannikkopajat käyttävät myös osaamisen tunnustamista ja tunnistamista, mikä on tarkoitettu pajoilla työskenteleville pajalaisille ja kuntouttavassa työtoiminnassa oleville 4-pajalaisille, jotka eivät vielä ole Ekamin opiskelijoita. Rannikkopajoilla on mahdollista suorittaa oppisopimus-koulutus, joka tehdään ammatillisilla pajoilla. Nuori antaa osaamisestaan näyttöjä ja suorituksia jakson aikana. Oppisopimusopiskelijalle on nimetty työpaikkaohjaaja, jona toimii joko yksilö- tai työvalmentaja. Oppisopimus-koulutuksen myötä vuonna 2012 Rannikkopajoilta ja Ekamilta valmistui esimerkiksi suurtalouskokki ja media-assistentti.

Lisätietoa: <http://www.ekami.fi/>

Kuva 6. Rannikkopajoilla ja Ekamilla toteutuvat yksilölliset oppimispolut.

5.5.3 Sotek-säätiö

Sotek-säätiö tarjoaa Kotka-Haminan seudun nuorille toimintaa työpajoissa, jotka on suunnattu niin aikuisille kuin nuorillekin. Nuorten on mahdollista sijoittua Ekotalliin, Ekopuotiin, Remppa-pajaan, Kätevä-pajaan, puuosastolle, metalliosastolle, kokoonpano-osastolle tai Sotek Serviceen. Valmisteilla on myös datapaja, jota Haminan kaupunki kilpailuttaa HAKO-hankkeeseen perustuen. Pajan toiminta suunnataan valmistuneille datanomitutkinnon suorittaneille nuorille, jotka ovat jääneet opintojen jälkeen työttömiksi.

ESR-rahoitteinen Tiet Työhön 2 -hanke mahdollistaa säätiöllä Ripa-yksilöohjauksen, joka on suunnattu 16–24-vuotiaille työttömille työnhakijoille. Myös nuoret, jotka ovat keskeyttäneet toisen tai kolmannen asteen opinnot tai ovat vailla sopivaa ammattia peruskoulun jälkeen, voivat osallistua toimintaan. Ripa tarjoaa nuorelle yksilöllistä ohjausta ja neuvontaa sekä konkreettista apua työnhakuun ja kontaktien luomiseen.

Nuorille tarjotaan säätiössä Tuike-työkokeilua. Kokeilu on mahdollista 17–24-vuotiaille nuorille joiden työttömyys on pitkittynyt tai nuorella on jokin muu syy aloittaa työkokeilu kevennetysti. Tuike toiminta sisältää yksilö-, työ- ja ryhmävalmennuksen. Yksilöohjauksen avulla kartoitetaan nuoren tilanne, jonka perusteella etsitään sopiva työkokeilu paikka. Työkokeiluun kuuluu pienryhmäosuus, jolla pyritään parantamaan nuoren työelämä taitoja. Työkokeilua suoritetaan 3–4 päivää viikossa kolmen kuukauden ajan. Työskentelyn ohessa nuorelle annetaan yksilöllistä ohjausta, jota on mahdollista jatkaa ryhmävaiheen jälkeen. Tuike-jaksolla on mahdollista tutustua useampiin työpaikkoihin tai siirtyä päivittäiseen työkokeiluun.

Sotek-säätiö järjestää toimintaa alle 25-vuotiaille nuorille, jotka kokevat sosiaalista arkuutta. Sosiaalinen arkuus nuorella voi johtua esimerkiksi koulukiusaamisesta, ahdistuneisuudesta tai työttömyyden pitkittymisestä. Yksilövalmennuksen avulla nuoria autetaan löytämään omat vahvuudet, voimavarat ja kiinnostuksen kohteet. Nuoren on mahdollista osallistua samalla kolme kertaa viikossa kokoontuvaan Avittaja-ryhmään. Kesäkuussa 2013 nuoria oli mukana yksilövalmennuksessa 23 henkilöä.

Säätiöllä on käynnissä myös Kunnon Askel -projekti, joka tarjoaa työkokeilua tai palkkatuetta työtä. Toiminnassa voi työskennellä Sotek-säätiö Karhulassa, Ekotallissa tai Kahvila Limessä. Projekti tukee terveyden edistämässä ja auttaa yksilöllisesti työ- ja koulutuspaikan hakuun liittyvissä asioissa.

Säätiö tekee yhteistyötä alueen oppilaitoksien kanssa. Tarkoituksena on tiivistää vielä yhteistyötä Etelä-Kymenlaakson ammattiopiston kanssa. Säätiön uusin hanke, datanomipaja, toteutetaan yhdessä Ekamin kanssa. Yhteistyötä halutaan tiivistää myös aikuisten ja erityisopiskelijoiden osalta. Vuonna 2013 kesäkuuhun mennessä nuoria on ollut pajatoiminnassa mukana yhteensä 65, joista 34 oli miehiä ja 31 naisia. Nuorten pajalaisten keski-ikä oli noin 24–25 vuotta. Erityisesti nuorten kanssa työskentelee kaksi ohjaajaa, mutta yleisesti pajatoiminnassa on mukana 14 ohjaajaa, jotka työskentelevät aikuisten kanssa. Arvioiden mukaan yksilövalmennuksen jälkeen noin 80 % sijoittuu positiivisesti. Sijoittumisessa tulee ottaa huomioon myös ne asiakkaat, jotka saattavat sijoittua negatiivisesti (päätyä takaisin kotiin ilman koulu- tai työpaikkaa), mutta ovat saaneet kuitenkin pajajakson aikana elämänhallinnan ja arkirytmien kohdalleen.

Sotek-säätiö pyrkii vuoden 2013 aikana parantamaan työllisyyspalvelujaan hakemalla uusi malli työtoimintaan ja löytämällä työpaikkoja. Säätiön toteuttaa kyseisiä tavoitteita sosiaalisen franchisingin keinoin. Tavoitteena vuodelle on solmia liiketoimintasuhteita Kotkan, Haminan ja Carean kanssa. Kelan valmennuspalvelut jatkuvat nykyisellä tavalla. Valmennuspäivien määrä on ollut kasvussa ja niiden oletetaan jatkavan kasvuaan; tavoitteena on yli 66 000 valmennuspäivää. ESR-rahoitteiset hankkeet jatkuvat säätiöllä kuluvana vuonna.

Lisätietoa: <http://www.sotek.fi/etusivu/>

5.5.4 Kotkan Korttelikotiyhdistys ry.

Kotkan korttelikotiyhdistys ry. työllistää Tulevaisuus Tukevasti Työssä -hankkeen pohjalta heikossa työmarkkina- asemassa olevia, esimerkiksi pitkäaikaistyöttömiä. Hankkeen tarkoituksena on parantaa asiakkaiden työelämävalmiuksia. Asiakkaiden on mahdollista työskennellä hoivapajassa, ravitsemus- ja virikepajassa, kumppanuustalon emännöintipajassa tai kotihoitopajassa. Tavoitteena on, että 20 % hankkeen osallistujista työllistyisi avoimille työmarkkinoille ja 25 % kouluttautuisi. Hankkeeseen osallistuville tehdään tavoitesuunnitelma työhaastattelussa, jossa määritellään tavoitteet jaksolle ja työelämävalmiuksien kehittämiskohteet. tavoitesuunnitelmaa arvioidaan kolmessa eri osiossa jakson aikana. Kesäkuuhun 2013 mennessä saadut tulokset toiminnasta ovat olleet melko hyviä.

Työn luonteen vuoksi ikäjakauma keskittyy aikuisiin, mutta alle 30-vuotiaita nuoria työtoiminnassa oli kesäkuussa 2013 aikana seitsemän henkilöä. Hankkeen myötä ohjaajia on mukana kahdeksan, joiden lisäksi neljä esimiestä vastaa kotihoitopajasta. Kotkan korttelikotiyhdistys ry tekee yhteistyötä Ekamin ja Kymenlaakson ammattikorkeakoulun kanssa mm. opinnäytetöiden ja harjoittelupaikkojen suhteen.

Lisätietoa: <http://www.korttelikoti.fi/>

Taulukko 2. Työpajojen toiminta.

Toiminta	OTE nuorten työpajat	Parik-säätiö	Anjalankosken työttömät ry.	Laptuote-säätiö	Savitaipaleen Nuorison Tuki ry.	INTOa Työstä ry.	TyönVuoksi ry.	Rannikkopajat	Sotek-säätiö	Koikan kortteli-yhdistys ry.
Kotipalvelu/ kotityöpalvelu	x			x		x		x		x
Kunnossapitotehtävät	x	x			x			x		
Huonekalujen entisöinti	x			x				x	x	
Mediapaja		x		x				x		
Kierrätys		x								
Myymälässä työskentely	x	x						x	x	
Ammattistartti	x	x						x		
Kiinteistöhuolto		x			x			x		
Keittiöt		x	x	x			x	x		
Siivoustyöt	x	x						x		
Puutyöt		x	x		x		x	x	x	
Korupaja			x							
Tekstiilityöt	x			x	x	x	x	x	x	
Korjaus- tai rakennustyöt				x			x		x	
ATK-paja				x		x		x		
Metallityöt		x					x		x	
Hoivapaja										x
Ruokapalvelut						x				x
Pihatyöt		x					x	x	x	
Pajakoulu				x				x		

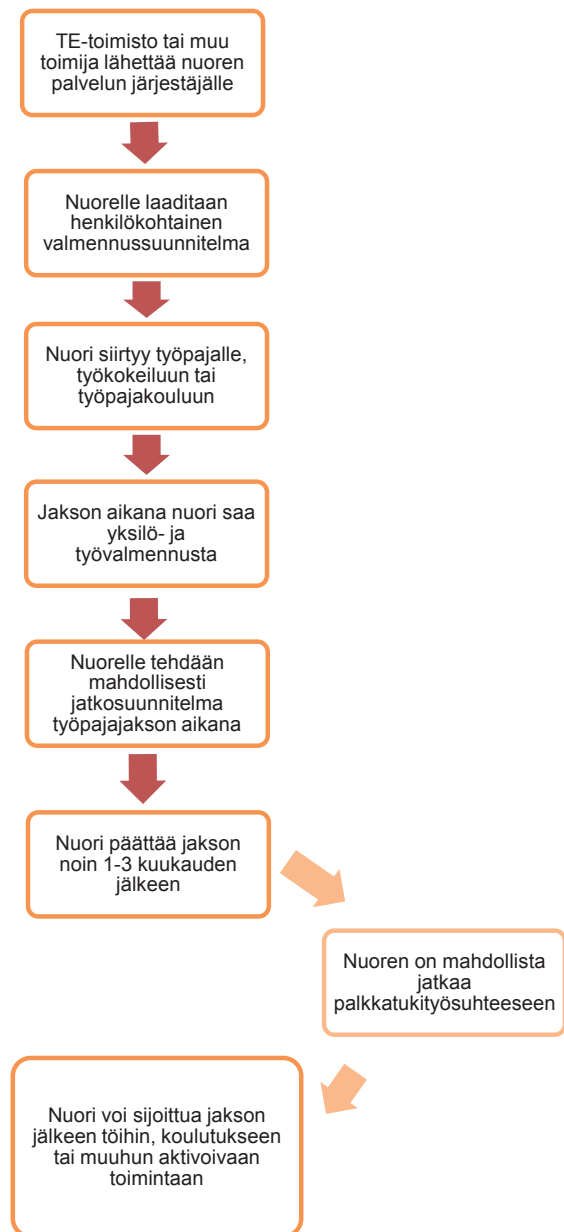
6 Työpajojen toimintamallit

Yhteenvedona voidaan todeta, että Kaakkois-Suomen nuorten työpajoilla on keskenään melko samanlaiset toimintamallit. Kuvassa 7 on esitetty nuoren pajajakso prosessikaaviona. Nuoren on pajalle yleensä ohjannut joko työhallinto, nuoris- tai sosiaali-toimi tai oppilaitos. Myös etsivän nuorisotyön kautta nuoria hakeutuu työpajoihin.

Nuoren saapuessa pajalle hänelle tehdään alkukartoitus tai alkusuunnitelma, jonka mukaan edetään työpajalle, työpajakouluun tai työkokeiluun. Kuten työpajat yleensä, toimivat Kaakkois-Suomenkin pajat kolmeen valmennusmenetelmään pohjautuen. Pajoissa yhdistetään yksilö-, ryhmä- ja työvalmennus kokonaisuudeksi, jolla pyritään tukemaan nuorta ja ehkäisemään esimerkiksi nuoren syrjäytymistä yhteiskunnan palveluiden ulkopuolelle. Alkusuunnitelmaa seurataan pajajakson aikana ja joissakin pajoissa nuoren on mahdollista myös siirtyä jakson aikana työpajalta toiselle.

Jakson aikana nuori saa yksilövalmennusta henkilökohtaiselta yksilövalmentajalta tai ohjaajalta. Yksilövalmennuksen ajatuksena on tarjota tukea arkeen ja elämänhallintaan. Pajajakson aikana nuori saa myös työvalmennusta, jonka periaatteena on edistää nuoren työllisyysvalmiuksia ja valmistaa nuorta työelämään. Keskeisenä ajatuksena työvalmennuksessa on kuitenkin pajalla työskentely ja työhön oppiminen. Jakson aikana nuorelle saatetaan tehdä jatkosuunnitelma, johon pyritään kirjamaan ylös nuorelle sopivimmat jatkopolut, kuten esimerkiksi koulutuspaikka tai avoimilla markkinoilla oleva työpaikka. Työpajat tekevät tiiviisti yhteistyötä oppilaitosten sekä yritysten kanssa. Verkostoyhteistyötä esitellään enemmän luvussa seitsemän.

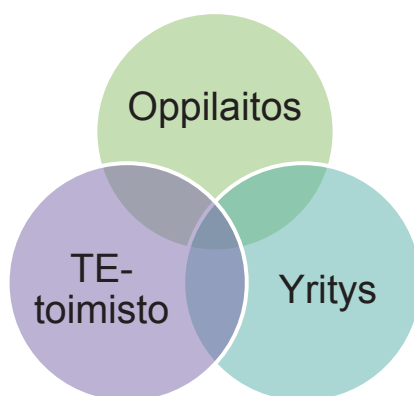
Työpajajakson jälkeen nuoren suuntautumispolku ja seurataan. Tilastolliset tulokset vaihtelevat pajoittain, mutta laadulliset tulokset eivät välttämättä kirjaudu tuloksiin. Laadullisilla tuloksilla tarkoitetaan esimerkiksi nuorta, joka on pajajakson jälkeen päätenyt takaisin kotiin tai työttömäksi, mutta on saanut jaksolla elämänhallinnan ja arkirytmien kuntoon.

Kuva 7. Prosessikaavio nuorten työpajajaksosta.

7 Työpajojen verkostoyhteistyö

Nuorisolain (72/2006) mukaan kuntien tulee järjestää nuorten ohjaus- ja palveluverkosto, joka mahdollistaa samalla palveluiden monialaisen yhteistyön. Verkoston tulee sisältää terveys-, opetus-, sosiaali- ja nuorisotoimen edustajia. Myös työhallinto ja poliisihallinto tulee sisällyttää mukaan verkostoon. Tässä luvussa tarkastelemme kolmea työpajojen kanssa yhteistyötä tekevää keskeistä toimijaa; oppilaitosta, yritystä ja TE-toimistoa.

7.1 Työpajojen yhteistyö TE-toimiston kanssa

TE-toimisto on yksi tärkeimpiä työpajojen yhteistyökumppaneita. Työpajat tekevät aktiivista yhteistyötä TE-toimiston kanssa varsinkin työpajaprosessin alku- ja loppuvaiheessa kun nuoria ohjataan pajoille ja sieltä eteenpäin jatkotoimiin. Ohessa on tuotu esille työpajoissa työskentelevien yksittäisten henkilöiden nostamia ajatuksia ja kehittämiskohteita yhteistyöstä TE-toimiston kanssa. Mukana on myös kommentteja TE-toimistossa työskentelevältä asiantuntijalta.

Etelä-Kymenlaaksossa työpajat tekevät yhteistyötä Kotkan ja Haminan TE-toimistojen toimipisteiden kanssa. Yhteistyö koskee muun muassa nuorten asiakkaiden työllistymiseen liittyvää työkokeilua, tukityöllistämistä ja oppisopimusopiskelua. Yhteistyön myötä on paljastunut joitakin toiminnan kehittämiskohtia. Työ- ja elinkeinotoimiston eri toimipisteiden välillä koetaan olevan eroja yhteistyössä. Syyskausilla nuorten ohjautuminen pajoille on koettu hankalimmaksi ja joinakin vuosina vasta loka-marraskuussa pajat ovat täyttyneet nuorista. Työpajat haastattelevat yleensä nuoria jonoon, koska tilanteet saattavat muuttua nopeasti ja näin jonossa oleva nuori saisi saman tien pajapaikan.

Yhteistyöpalavereissa on tullut esille toimijoiden välinen epätietoisuus toisen osapuolen toiminnan tavoitista. Tämä ilmenee esimerkiksi siten, että pajoille ohjautuu nuoria, joille työpaja ei ole siinä elämänvaiheessa oikea palvelumuoto (esimerkiksi nuoret ovat päihdeongelmaisia tai terveydellinen tila estää työskentelyn). Haasteeksi alueella nähdään myös työkokeilusopimusten ohjeistaminen, jonka toivotaan olevan selkeämpää. Esille olisi hyvä tuoda selkeämmin kuka, mitä ja missä aikataulussa asioita tehdään. Vuonna 2013 voimaan tulleet nuorisotakuu sekä vuoden aikana tapahtuneet TE-toimiston organisaatiomuutokset eivät aiheuttaneet suu-

rempia ongelmia toimiston kanssa tehtyyn yhteistyöhön. Joustavan yhteistyön avulla asiat jatkoivat normaalia kulkuaan myös vuoden 2013 aikana.

Pohjois-Kymenlaaksossa työpajat tekevät yhteistyötä Kouvolan toimipisteen kanssa. Toimistolta toivottaisiin enemmän tietoa käytänteistä. Koska työpajoilla saattaa olla ylläpidettävänä monia hankkeita, on työntekijöidenkin vaihtuvuus melko yleistä. Tällöin uusista työntekijöistä TE-toimiston käytänteet saattavat tuntua epäselviltä. Tilanteeseen ehdotetaan ratkaisuksi kirjallista infoa, jossa olisi ruohonjuuritasolla selitetty käytänteet palkkatukija työkokeiluasioissa.

Pohjois-Kymenlaakson työpajoilla koetaan, että organisaatiomuutos vaikutti melko näkyvästi toimintaan. Organisaatiomuutokset ovat näkyneet myös palkkatukityöläisten ohjautumisessa toimintaan. Niin ikään työkokeiluun liittyvät asiat saatetaan kokea vielä hieman epäselvinä muutosten takia. Yhteistyötä tehdessä on huomattu, että toimiston työntekijöillä on mahdollisesti puutteita muutoksen myötä tulleiden uusien työtehtävien hallinnassa. Yhtenäinen linjaus työntekijöiden kesken koetaan hieman puutteelliseksi. Työpajoilla toivotaan, että nuoria seurataan tarkemmin (esimerkiksi ottaako nuori hänelle osoitetun työtarjouksen vastaan). Kaiken kaikkiaan asiakkaita kuitenkin ohjautuu pajoille melko hyvin.

Myös **Imatran TE-toimiston** toimipiste tekee yhteistyötä alueen työpajojen kanssa. Pääsääntöisesti yhteistyö on sujunut hyvin, mutta ongelmaksi ovat nousseet katvealueet. Niillä tarkoitetaan aikoja, jolloin asiakkaita ei saada pajoille. Organisaatiomuutoksen on nähty heijastuvan ohjautumiseen, mutta TE-toimiston mahdollinen henkilöstöpula ja lomat vaikuttavat myös asiakkaiden ohjautumiseen pajoille. Esimerkiksi heinäkuussa yhdelle pajoista ei ohjautunut asiakkaita, jolloin ohjaajat jäivät lähes ilman ohjattavia vain muutaman asiakkaan ollessa pajalla. Katvealueita esiintyy muutaman kerran vuodessa.

TE-toimistolla on myös näkökulmia työpajayhteistyöstä sekä pajatoiminnan sujuvuudesta. Kaakkois-Suomessa asiat ovat järjestyneet paikkakunnittain hieman eri lailla. Esimerkiksi Imatralla kunta on siirtänyt työpajatoiminnan vastuun kolmannen sektorin toimijoille, TyönVuoksi ja INTOa Työstä yhdistyksille. Yhteistyön nähdään kuitenkin toimivan pajojen ja TE-toimiston välillä. Asiantuntijat tuntevat pajatoiminnan ja osaavat ohjata nuoret pajoille. Työpajoilta TE-toimisto saa paljon palautetta nuoren selviytymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta. TE-toimisto käyttää ARVI-toiminnanohjausjärjestelmää arvioidessaan nuoren pärjäämistä.

TE-toimiston toiveena olisi, että nuoret pääsisivät enemmän palkkatöihin, mikä ei tosin tällä hetkellä toteudu kaikilla paikkakunnilla Kaakkois-Suomessa. On myös huomattu, että pienillä paikkakunnilla työpajat saattavat olla täynnä. Palautejärjestelmä toimii hyvin, mutta palautteen hyödyntäminen koetaan ongelmallisena. Yleisesti toiveena on, että pajapaikat olisivat turvattu.

TE-toimistosta nostettiin seuraavia aiheita esille:

- Tulisiko kunnallisia varoja olla enemmän?
- Millainen on niiden nuorten tulevaisuus, jotka eivät pärjää pajalla?
- Mikä on sosiaalitoimen vastuu kuntoutuksessa?
- Millainen vastuu kunnalla tulisi olla?
- Kuinka paljon nuori, joka ei ole missään toiminnassa mukana, maksaa kunnalle?

Toimistossa koetaan, että kuntien ja TE-toimiston välinen yhteistyö paikallisella tasolla toimii, mutta isommalla alueella siinä olisi parannettavaa.

7.2 Työpajojen yhteistyö yritysten kanssa

Kaakkois-Suomessa alueen työpajat tekevät yhteistyötä yritysten kanssa. Säätiöt ja yhdistykset ovat omatoimisesti yhteydessä yrityksiin järjestämällä esimerkiksi infotilaisuuksia, joissa kerrotaan työpajatoiminnasta sekä mahdollisista uusista työntekijöistä. Infotilaisuuksia järjestää esimerkiksi TyönVuoksi ry. Imatralla. Näissä tilaisuuksissa annetaan yrityksille myös mahdollisuus vuoropuhelulle. Yhdistys järjestää myös työpankkitoimintaa, joka mahdollistaa sen, että pajalla työskentelevä asiakas voidaan irrottaa pajalta päiväksi tai kahdeksi yritykseen työskentelemään. Asiakas siirtyy työpäivien jälkeen takaisin pajalle, mutta on yrityksen käytettävissä vastaavalla tavalla tulevaisuudessa.

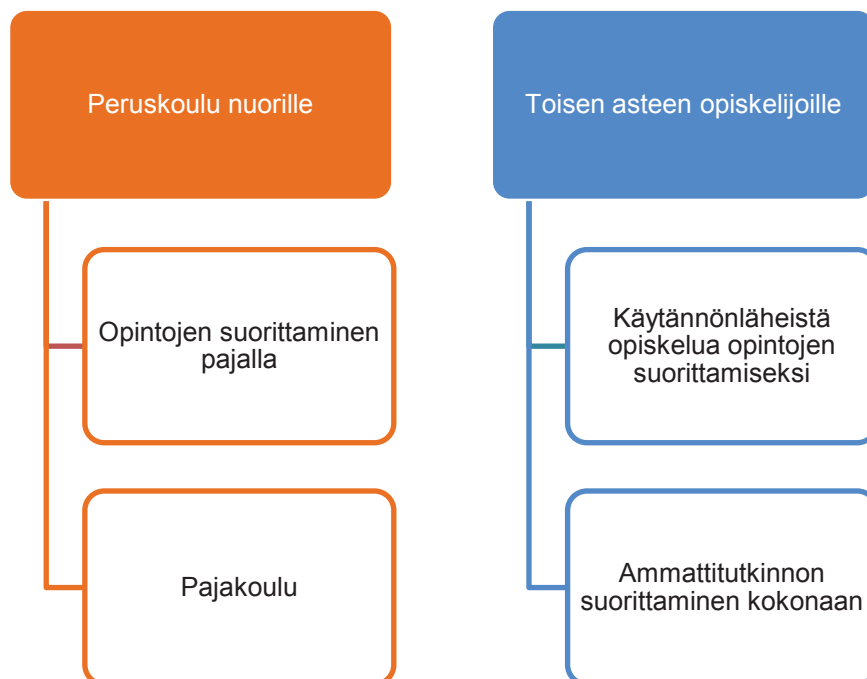
Yrityksille tiedotetaan pajojen toiminnasta ja alueen tapahtumista. Nuorille järjestetään lisäksi rekrytointitilaisuuksia, esimerkiksi Rannikkopajat pitävät ko. tilaisuuksia pajanuorilleen. Työpajat voivat tehdä yrityksille asiakastöitä. Esimerkiksi Savitaipaleen Nuorison Tuki ry:n pajanuori voi tehdä siivoustöitä betonitehtaalla tai ulkoalueiden kiinteistöhuoltotehtäviä. Savitaipaleen Nuorison Tuki ry. käy nuorten kanssa tutustumassa yrityksiin. Näillä tutustumiskäynneillä pyritään myös löytämään oppisopimus- tai työharjoittelupaikkoja nuorille.

7.3 Työpajojen yhteistyö oppilaitosten kanssa

Työpajat tekevät aktiivisesti yhteistyötä alueen oppilaitosten kanssa. Yhteistyössä on yleensä mukana sekä peruskouluja että ammattiopistoja. Peruskoulussa opintonsa keskeyttäneet tai sitä harkitsevat voidaan kuntakohteisesti ohjata pajalle, jossa nuori voi suorittaa peruskoulun opintoja. Tällöin nuori usein ohjautuu pajakouluun, joka on tarkoitettu juuri peruskouluikäisille nuorille. Pajakoulussa nuoren kanssa työskentelee yksilövalmentaja, jonka tehtävänä on nuoren elämänhallinnan tukeminen. Paja antaa nuorelle käytännönläheisen tavan opiskella peruskoulu loppuun. Nuoren on mahdollista suorittaa työpajoilla myös peruskoulun työelämään tutustumisjakso (TET-jakso).

Myös toisen asteen opiskelija voi siirtyä työpajalle. Tällaisessa tapauksessa nuorella on usein kertynyt paljon poissaoloja eivätkä opinnot valmistu ajallaan. Työpajalla nuori voi suorittaa opintojaan sekä saada kokemusta oman alan käytännön töistä. Työssäoppimisjaksot on mahdollista suorittaa työpajoilla. Pajoilla saattaa olla käytössään järjestelmä, jossa pajalla suoritettuja opintoja voidaan hyödyntää ammattiopinnoissaan hyväksilukemalla (opintojen tunnustaminen ja tunnistaminen). Tätä hyödynnetään Kaakkois-Suomen alueella esimerkiksi Laptuote-säätiöllä.

Pajoilla oppisopimuksella olevat nuoret saattavat käydä suorittamassa ammatillisessa oppilaitoksessa teoriaopintoja tai tutustumassa työhön muutaman viikon jakson ajan. Pajalla nuori voi suorittaa loppuun kesken jääneen ammattitutkinnon. Työpajalla on mahdollista suorittaa ammatillinen tutkinto kokonaan esimerkiksi Rannikkopajoilla ja Parik-säätiöllä. Työpajoilla tehdään tutustumisia paikallisiin ammattiopistoihin, jolloin nuori saa käsitystä alueen toimijoista.

Kuva 8. Työpajan tarjoamat tukitoimet peruskoulu nuorille ja toisen asteen opiskelijoille.

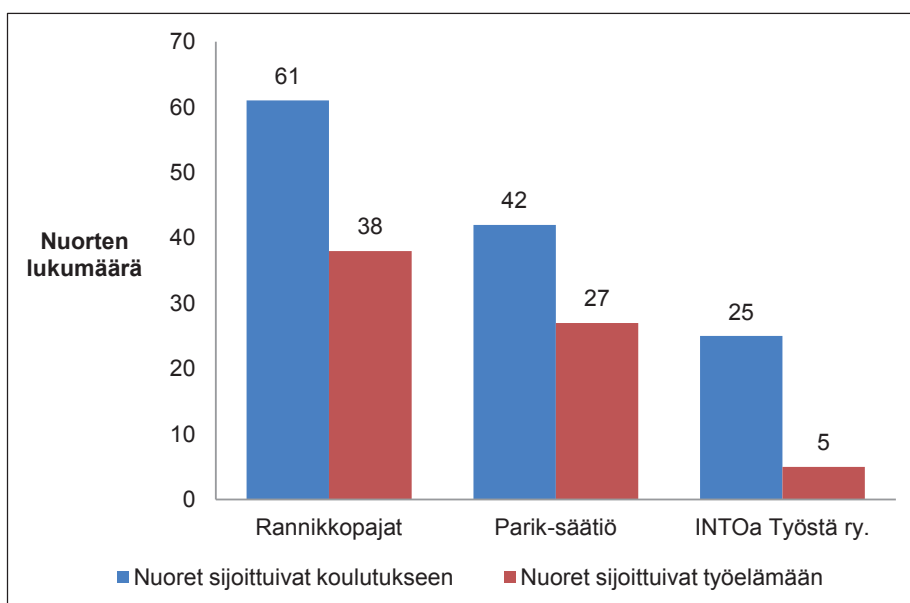
8 Työpajojen vaikuttavuus

Nuorten koulutusajat pidentyvät, työmarkkinoille siirtyminen lykkääntyy ja perheellistyminen siirtyy lähemmäs keski-ikää. Jälkiteollinen yhteiskunta vaatii korkeaa koulutustasoa, ja ne nuoret joilla on resursseja kustantaa itselleen pitkä koulutusvaihe, pystyvät hyödyntämään tarjolla olevat mahdollisuudet. Nuorilta, joilta puuttuu esimerkiksi perheen tuki, joutuvat ottamaan suuremmat riskit tai tyytymään lyhyempään koulutusvaihtoehtoon. Työpajatoiminta vaikuttaa valtakunnallisella tasolla nuorisopolitiikkaan ja alan lainsäädännön kehittämiseen siten, että kehitys vastaisi nuorten tarpeita muuttuvassa yhteiskunnassa. Työpajoilla on mukana nuoria, jotka hakevat paikkaansa näiden muutoksien keskellä. (Kuure, 2010.)

Opetus- ja kulttuuriministeriön laskelmien mukaan syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle 1,2 miljoonaa euroa. Nuorten syrjäytymisen kustannukset ovat vuosittain 300 000 000 €. Nuorten syrjäytyminen vaikuttaa merkittävästi työurien pituuteen ja työvoiman saatavuuteen. Työelämän ulkopuolelle jääneen perustoimeentulon kustannukset nousevat 750 000 euroon 40 vuoden aikana. Vuonna 2012 arvioitiin olevan 110 000 nuorta ilman toisen asteen koulutusta. Heistä 40 00 arvioitiin olevan aktiivitoiminnan ulkopuolella.

Työpaja kirjaa ja raportoi nuoren edistymisen tavoitteissaan. Pajat seuraavat myös toimintansa vaikuttavuutta, eli kuinka nuori sijoittuu pajajakson aikana tai sen jälkeen. Alle 25-vuotiaista nuorista 72 % on löytänyt työ- tai koulutuspaikan kolmen kuukauden aikana työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautumisesta. Ikäryhmässä 25–29 v. vastaava osuus on 62 %.

Kaakkois-Suomen alueen työpajat seuraavat nuoren sijoittumisesta pajajakson jälkeen. Suurin osa nuorista sijoittuu pajajakson jälkeen koulutukseen. Rannikkopajoilta nuoria sijoittui vuoden 2012 aikana koulutukseen 61 ja työelämään 38. Kouvolassa Parik-säätiöltä nuoria sijoittui saman vuoden aikana koulutukseen 42 ja työelämään 27. Imatralla INTOa Työstä ry:n pajalla olleista nuorista 25 sijoittui koulutukseen ja viisi työelämään vuoden 2012 aikana. Kuten luvuista huomataan, ensisijaisena tavoitteena työpajoilla on löytää nuorelle opiskelupaikka.

Kuva 9. Nuorten sijoittuminen työpajajakson aikana tai sen jälkeen vuonna 2012.

9 ESR-työpajahankkeet

Euroopan sosiaalirahaston hankkeilla tuetaan muun muassa työpajojen kehittämistoimintaa. Niin sanotun normaalin toiminnan tukeminen rahastosta ei ole tukielpoista. Ohjelmakaudella 2007–2013 Kaakkois-Suomen alueen ESR-rahoitteisista nuorten työpajojen kehittämishankkeista OTE ammattiin – KIINNI elämään ja VÄYLÄ -hankkeissa on kehitetty tuettua oppisopimusta. VÄYLÄ ja Luova matka ammattiin -hankkeissa kehitettiin työpajakoulua. Kaikissa Kaakkois-Suomen pajahankkeissa kehitettiin hieman eri painotuksin nuorten ohjaukseen liittyvää moniammatillista yhteistyötä, työpajojen ja oppilaitosten yhteistyötä, laatutyötä sekä käytössä olevia työvälineitä ja toimintatapoja. Valtakunnallisesta kehittämisohjelmasta Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen rahoittamalla Luova-matka ammattiin -hankkeella sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen rahoittamalla ja tähän julkaisuun mukaan otetulla Veeran Verstas -hankkeella on ollut mahdollisuus tehdä kehittämistoimintaa ja vaihtaa kokemuksia useamman hankkeeseen osatoteuttajana kuuluneen pajan kesken. Tiet työhön ja Aktorista osaajaksi -hankkeisiin ovat voineet osallistua eri-ikäiset kohderyhmän henkilöt.

Kehittämishankkeessa haetaan uusia toimintatapoja, pilotoidaan niitä ja saadaan näin kokemuksia, miten toimia jatkossa uusien asioiden suhteen. Esimerkiksi OTE ammattiin - KIINNI elämään -hankkeessa on havaittu, että työllistymiseen liittyvä tuen tarve ei poistu vaikka nuori suorittaa ammatillisen tutkinnon tuetusti työpajalla. Jatkuvaa toiminnan kehittämistä siis tarvitaan. ESR-rahoitus on merkittävä työpajojen toiminnan kehittämisen ja tiedonvaihdon kannalta. Projekteissa esiin tulleista haasteista myös opitaan. Seuraavassa on esitelty Euroopan sosiaalirahaston hankkeita Kaakkois-Suomesta. Mukana on myös kaksi edellä mainittua esimerkkiä valtakunnallisista hyvin onnistuneista hankkeista.

9.1 Työpajahankkeet Kaakkois-Suomessa

9.1.1 Aktorista osaajaksi

Projektin kesto	1.3.2010–28.2.2012
Kohdealue	Etelä-Kymenlaakso
Toteuttaja	Sotek-säätiö
Yhteyshenkilön nimi	Raimo Korjus
Puhelinnumero	044 777 0310
Sähköpostiosoite	raimo.korjus@sotek.fi
Lisätietoa projektista	Lisätietoa projektista löytyy EURA2007-järjestelmässä osoitteessa https://www.eura2007.fi/rrtiepa/ haettaessa projektikoodilla S11374

Kaakkois-Suomen alueella Sotek-säätiön hallinnoima *Aktorista osaajaksi* -projekti pyrki parantamaan asiakkaan osaamista ja kykyjen tiedostamista sekä niiden näkyväksi tekemistä. Projektin kohderyhmänä olivat henkilöt, joilla alanvaihto oli ajankohtaista, jotka on irtisanottu tai joilla on pohjakoulutus, mutta ei työkokemusta.

Projektin myötä syntyi arviointimalli asiakkaille, joilla oli edessä uuden uran löytäminen tai jo olemassa olevan osaamisen terävöittäminen. Osittain arviointimalliin liittyen kehitettiin TAKY-kartoitusmenetelmä eri ammattialoil-

le. Kartoitusten laatiminen osoittautui projektissa odotettua työläemmäksi sillä menetelmässä tuli ottaa huomioon tutkintoperusteet sekä niistä saatava informaatio. Koska projektin kesto oli melko lyhyt, jouduttiin asiakasvolyyymi suunnittelemaan alkuperäistä arviota pienemmäksi.

Projektin myötä säätiö otti myös aktiiviseen käyttöön Imba ja Melba -työkyvynarviointimenetelmät. Projektin aikana havaittiin, että Imba ja Melba -arviointien yhdistäminen eri ammattialojen tehtävien TAKY-kartoituksiin on hyvä käytäntö. Tiedot täydentävät toinen toisiaan ja antavat monipuolisen kuvan asiakkaan elämänkentästä. Projektin osallistui 36 asiakasta, joista 42 % työllistyi ja 20 % sijoittui soveltavaan koulutukseen. Tämän lisäksi 25 % asiakkaista pääsi kokeilemaan kykyjään, osaamistaan sekä soveltuvuuttaan kartoitusten kautta valittuun ammattialaan erilaisten työvoimapolitiittisten toimenpiteiden kautta. Yhteenvetona voidaan todeta, että hankkeen myötä 86 % asiakkaista hyödynsi työllistymistä edistäviä toimenpiteitä projektin loppuessa.

9.1.2 Tiet Työhön (TIETTY)

Projektin kesto	01.3.2010–30.3.2012
Kohdealue	Kaakkois-Suomi
Toteuttaja	Parik-säätiö
Yhteyshenkilön nimi	Arto Havo
Puhelinnumero	0400 657 441
Sähköpostiosoite	arto.havo@parik.fi
Lisätietoa projektista	Lisätietoa projektista löytyy EURA2007-järjestelmässä osoitteessa https://www.eura2007.fi/rctiepa/ haettaessa projektikoodilla S11406

Useamman toimijan *Tiet Työhön* -hankkeen päätavoitteena oli työttömien työllistämisen edistäminen erilaisten toimintojen avulla, joita jokainen hankkeeseen osallistunut toimija luo tai kehittää. Hankkeessa syntyvien palveluiden avulla haettiin ratkaisua yksilöllisiin kouluttautumis- ja työllistymistarpeisiin sekä työntekijöiden rekrytointitarpeisiin. Projektissa oli mukana INTOaTyöstä ry, Kakspy ry, Laptuote-säätiö, Parik-säätiö, Sotek-säätiö ja TyönVuoksi ry. TIETTY-projektien vastuutoimijana toimi Parik-säätiö Kouvolaan. Hankkeen kohderyhmänä olivat hankealueen työttömät työnhakijat, erityisesti vaikeasti työllistyvät miehet, maahanmuuttajat ja toistuvais-/pitkäaikaistyöttömät. Suurin osa hankkeeseen osallistuneista oli 15–24-vuotiaita nuoria.

Hankkeen tavoitteena oli ennaltaehkäistä työttömyyden, erityisesti nuorten, passivoitumista. Työttömiä saatettiin aktiivisesti kohti työelämää. Hanke tarjosi mahdollisuuden henkilökohtaiseen tukeen esimerkiksi työharjoittelu- paikan saamisessa tai koulutuspaikan hakemisessa. Tavoitteena oli samalla kehittää alueen eri toimijoiden välistä yhteistyötä, niin että työttömiä voitaisiin entistä paremmin tukea ja ohjata juuri heidän tarvitsemiensa palveluiden piiriin. Hankkeessa aloitti 307 asiakasta, joista avoimille työmarkkinoille jakson jälkeen sijoittui 61. Vuonna 2010 avoimille työmarkkinoille työllistyi 19 ja seuraavana vuonna 42 henkilöä. Aloittaneiden määrä jäi hieman alle hankkeelle asetetun tavoitteen. Jakson jälkeen vain noin 15 % jäi ilman jatkosuunnitelmia.

Hankkeen tavoitteena oli myös tehostaa asiakasohjautumisen prosessia. Tehostaminen tapahtui aktiivisen tiedottamisen avulla sekä tiiviillä yhteydenpidolla lähettävään tahoon eli työhallintoon. Osaprojektit olivat säännöllisesti yhteydessä alueen TE-toimistoihin ja työvoiman palvelukeskuksiin. Projektissa toivottiin että asiakkaat työllistyisivät avoimille työmarkkinoille. Tavoitteena oli työllistää työttömiä työnhakijoita sekä parantaa heidän työnhakuvalmiuksiaan ja edistää työllistymisprosessia. Hankkeeseen osallistuneiden henkilöiden osaamista haettiin kehittää ja osaamista todennettiin osaprojektikohtaisin menetelmin kuten esimerkiksi haastattelun avulla.

Tiet Työhön -hankkeessa oli tarkoituksena myös järjestää tiedotusta ja tehokasta viestintää, jotta se palvelisi hankkeen työllistämiseen ja sen edistämiseen liittyviä tavoitteita. Hankkeen aikana kerättiin asiakaspalautetta ja arvioiteja. Palautetta kerättiin henkilökohtaisen ohjauksen yhteydessä sekä anonyymisti kerätyillä palautteilla. Hankkeen loppupuolella hanketoimijat näkivät tarpeellisena hakea projektille jatkorahoitusta, sillä kehitetyt ja kokeillut toimintamallit tuntuivat kaipaavan vielä kehittämistä. Tiet Työhön -hankkeen myötä Tiet Työhön 2 -projekti käynnistyi 1.1.2012. Jatkohanke on vielä käynnissä ja tavoitteena on tehostaa ja hyödyntää ensimmäisessä hankkeessa perustettuja tai jo olemassa olevia käytäntöjä.

Hankkeeseen lähti yrityksiä mukaan yli tavoitteiden. Mukana olleita yrityksiä oli 134, kun tavoite oli 60. Hankkeessa ongelmia tuotti virallisen päätöksen viivästyminen hankkeen alussa, mikä pitkitti käytännön työn aloittamista. Hankeaika koettiin myös melko lyhyeksi, jotta hankkeen hyvät tulokset kehittyisivät toimiviksi työkäytännöiksi.

Hanke sai aikaan monia tuloksia. Hankejakson aikana pilotit otettiin käyttöön ja niitä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan kehittämään hankkeen aikana. Hankkeessa toteutetuissa piloteissa yhdisteltiin erilaisia palveluita ja asiakkaan tarpeisiin vastaavia palveluita. INTOa Työstä ry. Imatralla kartoitti esimerkiksi asiakkaan palvelutarvetta ja tarjosi tarpeenmukaista palveluohjausta työpajatyöskentelyn ja yksilöohjauksen avulla. Kaksy ry. Kotkassa edisti mielenterveydellisistä syistä työelämän ulkopuolelle ajautuneiden henkilöiden työllistymistä tai kouluttautumista.

Hankkeessa mukana ollut Laptuote-säätiö Lappeenrannassa loi matalan kynnyksen työpaikkoja kotitöistä kiinnostuneille tuottamalla kotiin suunnattuja palveluja. Kouvolassa toimiva Parik-säätiö työllisti nuoria ja edisti heidän työllistymisprosessiaan muun muassa palveluohjauksellisella työotteella sekä yhdistämällä työtä ja koulutusta. Sotek-säätiö Kotkassa kehitti työllistymistä ja kouluttamista edistäviä palveluja sekä äskettäin työttömäksi jääneille että paljon tukea tarvitseville nuorille työnhakijoille Kotka-Haminan seudulla. TyönVuoksi ry. Imatralla etsi projektiin kiinnittyneille asiakkaille työpaikkoja avoimilta työmarkkinoilta yksilöllisellä tuella ja ohjauksella työnetsinnän keinoin.

Projektissa tehostettiin välityömarkkinoiden toimintaa tarjoamalla kohderyhmille palveluja, joilla pyrittiin edistämään osallistujien työllistymisprosessia. Hankkeessa kehitettiin ja vahvistettiin yritys/työnantajayhteistyötä. Projektissa toteutettiin myös asiakkaiden suoria kiinnittymisiä yrityksiin työnetsintään ja yritysyritysyrityöhön painottuvien osaprojektien avulla.

9.1.3 VÄYLÄ- työpajakoulu

Projektin kesto	1.11.2008–30.11.2012
Kohdealue	Etelä-Karjala
Toteuttaja	Laptuote-säätiö
Yhteyshenkilön nimi	Mirja Laine
Puhelinnumero	mirja.laine@laptuote.fi
Sähköpostiosoite	040 521 1985
Lisätietoa projektista	http://www.laptuote.fi/7 Lisätietoa projektista löytyy EURA2007-järjestelmässä osoitteessa https://www.eura2007.fi/rrtiepa/ haettaessa projektikoodilla S10824

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on rahoittanut myös Laptuote-säätiön johtaman VÄYLÄ- työpajakoulu -hankkeen. Projektin tarkoituksena oli luoda Etelä-Karjalan alueelle maakunnallinen ja yhtenäinen verkostoyhteistyömalli, joka parantaa tukea koulutuksessa, koulutuksesta työelämään siirtymisessä ja/tai ammatillisessa kehittymisessä tarvitsevien asemaa. Hankkeessa oli mukana toteuttajan lisäksi INTOa Työstä ry. Imatralla, Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä, Lappeenrannan ja Imatran kaupunkien sosiaalitoimet sekä Etelä-Karjalan työvoiman palvelukeskus. Kohderyhmänä hankkeessa oli erityisesti verkostot, joiden avulla pystyttäisiin mahdollistamaan parempia palveluita. Välillisenä kohderyhmänä hankkeessa olivat erityistukea tarvitsevat nuoret ja aikuiset.

Hankkeessa kehitettiin tuettua oppisopimustoimintaa nuorille. Se on kohdennettu niille henkilöille, joille oppisopimus on ainoa mahdollinen tapa saada tarvittava ammatillinen perus- tai lisäkoulutus, mutta joiden taidot eivät riitä oppisopimusopiskelun vaatimaan itsenäiseen toimintaan. Tuetussa oppisopimusmallissa opastetaan ja tuetaan sekä opiskelijaa että yrityksen ohjaajaa lisäresurssein. Opiskelijalle kohdistettuja tukitoimia olivat muun muassa itse työtehtävien opettaminen. Yrityksien ohjaajia tuettiin esimerkiksi ohjauskoulutuksen ja verkkotukimallin avulla. Imatralla tuetussa oppisopimusmallissa oli projektin aikana kahdeksan asiakasta ja Lappeenrannassa kaksi.

Hankkeen myötä järjestettiin myös tuettua työharjoittelua. Yrittäjä kokee jäävänsä yksin harjoittelijaan liittyvien asioiden kanssa ja kaipaa aiempaa enemmän tukea ohjaukseen ja sen toteuttamiseen. VÄYLÄ-työpajakoulun tavoitteena oli kehittää yrityksiin suunnattuihin työharjoitteluihin liitetty yksilöllinen tukijärjestelmä. Järjestelmän

tarkoituksena oli huomioida harjoittelijan ja yrityksen tuen tarpeet. Tuettu työharjoittelu toteutui projektin aikana viiden nuoren osalta.

Työpajakoulun kehittäminen oli yksi projektin päämääristä. Kehittämisen tavoitteena oli, että hankkeen toiminnassa mukana ollut nuori voisi hyödyntää työpajalla hankittua osaamista myöhemmin ammatillisen toisen asteen opinnoissa. Mallia voidaan hyödyntää toisen asteen ammatillisissa oppilaitoksissa erityisopetuksen järjestelyissä. Toimintaa on kehitetty ammattiopiston kanssa niiden nuorten osalta, jotka ovat keskeyttämässä opintojaan tai opintojen eteneminen on viivästynyt. Jokaiselle nuorelle suunnitellaan oma henkilökohtainen suunnitelma, joka sisältää pajajaksolta toteutettavat kehittämiskohteet. Suunnitelma tehdään yhdessä ammattiopiston kanssa. Pajajakson kesto on yksilöllistä, mutta lähtökohtaisesti se kestää ainakin yhden ammattiopiston opintojakson. Opiskelija ei siis eroa tai keskeytä opintojaan ammattiopistossa. Erityisen tärkeää on, että opiskelija voi helposti jatkaa opintojaan ammattiopistolla pajajakson jälkeen.

Projektissa ongelmia aiheutti se, että tuettuun oppisopimukseen ohjautui aiempaa vähäisemmin asiakkaita Imatralla ja Lappeenrannassa, eikä myöskään hankkeen toiminta edennyt yhtä intensiivisesti kuin oli suunniteltu. Suurimmaksi ongelmaksi nousi työpaikkojen saatavuus oppisopimusopiskelun ajaksi. Projekti loi verkostoyhteistyötä paikkakunnille. Verkostoyhteistyön kehittämiseksi luotiin 83 hengen työryhmä, jossa kehitettiin hankkeen toimenpiteitä eli työpajakoulua ja tuettua oppisopimuskoulutusta. Ryhmän luominen ja sen tulokset ylittivät projektille asetetut tavoitteet. Projektin myötä työpajakoulun toimintamallia on uusittu ja projektin nähdään ehkäisevän nuorten syrjäytymistä. Toimintaa jatkettiin myös hankkeen päätyttyä.

9.1.4 OTE ammattiin – KIINNI elämään

Projektin kesto	21.11.2012–12.12.2012
Kohdealue	Kouvola
Toteuttaja	Kouvolan kaupunki, Nuorisopalvelut ja OTE nuorten työpajat
Yhteyshenkilön nimi	Sanna Taimisto
Puhelinnumero	020 615 8821
Sähköpostiosoite	sanna.taimisto@kouvola.fi
Lisätietoa projektista	http://www.otenuortentyopajat.fi/projektit.html Lisätietoa projektista löytyy EURA2007-järjestelmässä osoitteessa https://www.eura2007.fi/rrtiepa/ haettaessa projektikoodilla S11331

ESR-rahoituksen Kaakkois-Suomen ELY-keskukselta on saanut myös *OTE ammattiin – KIINNI elämään* -hanke, jossa tuettiin sellaisten nuorten ammatin hankkimista, joilla on lahjakkuuksia käden taidoissa, mutta joille ammatillisen perusopetuksen yleisaineiden opetus on liian haastavaa. Kohderyhmänä olivat erityistä tukea tarvitsevat, ammatillista koulutusta vailla olevat 17–28-vuotiaat nuoret.

OTE Nuorten työpajojen, Kouvolan kaupungin ja Nuorisopalveluiden toteuttaman hankkeen tavoitteena oli, että projektin myötä valmistuisi 15 kotityöpalvelun ammattitutkinnon suorittanutta nuorta. Opinnot suoritettiin tuettuna oppisopimuskoulutuksena, jossa nuoret opiskelivat omaan tahtiinsa ja saivat samalla tukea elämäntaitojensa ja työelämävalmiuksien kehittämiseen. Tavoitteena oli saada tuettu oppisopimus osaksi nuorten työpajojen palveluvalikoimaa.

Hankkeen tavoitteena oli luoda valtakunnallisesti toimiva malli kotityöpalvelujen koulutuksen lisäämiseksi. Tarkoituksena oli lisäksi löytää toimiva malli käytännönläheisen koulutusmallin luomiseksi erityistä tukea tarvitseville nuorille. Kotityöpalvelujen ammattitutkinto koostui kolmesta osasta, jotka olivat vapaasti valittavia. Osa-tutkintoja olivat esimerkiksi kotisiivouspalvelut, kodin ruokapalvelut ja yrittäjyys kotityöpalvelualalla.

9.2 Valtakunnalliset työpajahankkeet

9.2.1 Luova – matka ammattiin

Projektinkesto	16.8.2011–12.12.2011
Kohdealue	Kotka-Haminan, Hyvinkää ja Espoo
Toteuttaja	Kotkan-Haminan seudun koulutuskuntayhtymä/Rannikkopajat
Yhteyshenkilön nimi	Virpi Jonsson
Puhelinnumero	010 3959 800
Sähköpostiosoite	virpi.jonsson@ekami.fi
Lisätietoa projektista	Lisätietoa projektista löytyy EURA2007-järjestelmässä osoitteessa https://www.eura2007.fi/rrtiepa/ haettaessa projektikoodilla S10433

Luova – matka ammattiin -projekti oli myös yksi Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen rahoittamista ESR-hankkeista. Projektissa saatiin positiivisia ja pitkäaikaisia tuloksia. Tavoitteena oli löytää uusia yhteistyömuotoja ja toimintamalleja, jotta työpajatoiminnan laatu, palvelut sekä työpajojen ja ammattioppilaitosyhteistyö kehittyisivät. Pääpaino projektissa oli perusopetuksen ja toisen asteen nivelvaiheessa olevien nuorten tukitoimien ja palveluprosessien kehittämisessä alueen sivistystoimen, ammatillisen koulutuksen ja työpajojen kesken.

Kohderyhmäksi hankkeessa valikoituivat Rannikkopajoilla Kotka-Haminan seudulta ja Hyvinkäällä sekä Espoossa toimivan Omnian työpajojen nuoret. Kohderyhmäksi määriteltiin myös ammattioppilaitoksen opiskelijat Ekamissa, Omniassa ja Hyvinkäällä, työvoimatoimistot ja työvoimainpalvelukeskukset hankkeen toteutuskunnissa sekä Omnian ohjauspalveluyksikkö. Rannikkopajat vastasivat hankkeen hallinnoinnista ja koordinoinnista. Projektin toimintaan osallistui 274 henkilöä, joista alle 25-vuotiaita nuoria oli 100. Hankkeessa oli mukana yhdeksän eri organisaatiota. Projektin aikana oli tarkoitus tehdä työpajaohjaajavaihtoja, jotka eivät kuitenkaan hankkeen aikana toteutuneet siinä laajuudessa kuin oli toivottu.

Päähankkeina projektissa oli Rannikkopajojen starttipaja, Hyvinkään työpajakoulu ja opintopiiri sekä kuntouttava työtoiminta. Starttipajan pääideana oli luoda toimintaa ilman toisen asteen koulutuspaikkaa jääneille tai opinnot niiden alkuvaiheessa keskeyttäville, pääsääntöisesti alle 17-vuotiaille nuorille. Hankkeen aikana pilttiryhmiin osallistui 28 nuorta. Hyvinkään työpajakoulussa perustettiin työpajakoululuokka, jonka tavoitteena oli löytää ratkaisu kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien peruskoululaisten oppimiseen ja elämänhallintaan. Työpajakoulua pidettiin joustavana ympäristönä, jossa käytettiin toiminnallisia opiskelumenetelmiä. Kuntouttava työtoiminta toteutettiin Rannikkopajoilla. Kuntouttava työtoiminta on kohdistettu niille pitkään työttöminä olleille asiakkaille, jotka saavat työmarkkinatukea tai toimeentulotukea. Kuntouttavaan työtoimintaan osallistui alkuvuoden 2010 aikana 18 alle 25-vuotiasta pitkäaikaistyötöntä nuorta.

Hankkeessa haluttiin lisäksi panostaa työpajojen laadun ja arviointimenetelmien kehittämiseen. Mallina pidettiin Sosiaalisen Työllistämisen Laadunarviointimallin mukaisia laatukäsikirjoja ja sähköistä arviointijärjestelmää, joka haluttiin rakentaa työpajoille. Laatukäsikirjojen rakentaminen osoittautui ennakoitua monimutkaisemmaksi ja laajemmaksi kokonaisuudeksi. Laatukäsikirjan myötä pajoille kuitenkin syntyi laatutyöskentelyä ja vertaisarviointia, joista työpajojen laaturyhmät vastaavat projektin jälkeen.

Pajojen välille rakennettiin vertaiskehittämistä, jonka merkittävimpänä tuloksena on suunnitelmallisen vertaisarvioinnin käynnistyminen pajojen kesken. Projektin aikana työpajoissa työskenteleville nuorille tehtiin kolme yhteistä asiakaspalautekyselyä Inka-järjestelmällä. Vertaisarviointi oli uudenlaista toimintaa työpajojen piirissä ja siitä innostuttiin valtakunnallisesti.

Hankkeen punaiseksi langaksi nousi vertaisoppimisen ja vertaiskehittämisen näkökulma. Lopputulokseksi saatiin Hyvinkäälle työpajakoulu ja Rannikkopajoille Starttipaja sekä sosiaalinen pajatoiminta vaikeasti työllistyvien nuorten kuntouttamiseksi. Hankkeen avulla työpajatoimintoihin kehittyi kolme uutta vakanssia.

9.2.2 Veeran verstaas – nuoren harjoitteluyritys luovaan yhteisöyrittäjyyteen

Projektinkestö	26.4.2012–25.5.2012
Kohdealue	Oulu
Toteuttaja	Kansan Sivistystyön Liitto KSL ry.
Yhteyshenkilön nimi	Eeva Kejonen
Puhelinnumero	050 5900 711
Sähköpostiosoite	eeva.kejonen@ksl.fi
Lisätietoa projektista	www.veeranverstaas.fi Lisätietoa projektista löytyy EURA2007-järjestelmässä osoitteessa https://www.eura2007.fi/rrtiepa/ haettaessa projektikoodilla S10447

Myös muualla Suomessa on tehty onnistuneita projekteja työpajoihin pohjautuen. Pohjois- Pohjanmaan ELY-keskus on toiminut vastuuviranomaisena Kansan Sivistystyön Liitto ry:n Veeran verstaas ESR-hankkeessa. Veeran verstaas -hankkeen tavoitteena oli rakentaa yhteisöyrittäjyyden ohjausmenetelmän malli nuorten työpajatoimintaan ammatinvalinnan ohjausmenetelmäksi. Kohderyhmänä olivat 17–28-vuotiaat nuoret, jotka olivat kiinnostuneita yrittäjyydestä.

Tarkoituksena oli tuottaa nuorten yhdessä tekeminen ja kokeminen nuorten yhteisölliseksi harjoitusyritykseksi. Tulokset olivat monipuolisia; kaksi nuorille suunnattua yrittäjyyden koulutusohjelmaa, kuusi nuorten taideprojektia ja 18 nuorten yhteisöllistä taideprojektia. Projektin lopuksi hyvistä ohjauskäytännöistä ja tuloksista koottiin Kaavakirja, joka on suunnattu taiteilijoille, taide- ja työpajaohjaajille sekä viranomaisille.

Projektissa järjestettiin erilaisia työpajoja nuorille. Nuorten oli mahdollista työskennellä albumityöskentelyn pajalla, jossa kehitettiin nuorten ohjausta valokuvatyöskentelyn avulla. Veeran verstaalla järjestettiin toimintaa myös Progoff-päiväkirjamenetelmän työpajassa. Nuorten oli mahdollista saada myös oma kuvan maalaamisen ohjausta, jonka lähtökohdaksi oli, että omilla piirustus- ja maalaustaidoilla ei ole väliä. Verstaalla toimi lisäksi elokuvakasvatuksen työpaja, jossa nuoret katsoivat heille suunnattuja elokuvia. Myöhemmin teemoista keskusteltiin ryhminä, pureuduttiin nuorten ongelmiin ja etsittiin niihin ratkaisukeinoja.

Draamatyöpajassa oli keskeistä luova, osallistuva ja keksivä devising-teatterin työtapaa esitysten ja performanssien rakentamiseen. Pajassa nuoret saivat kirjoittaa itseä askarruttavia asioita, joita luettiin ääneen ja muokattiin liikkeeksi, kuviksi ja näytelmiksi. Verstaas piti yllä myös kokeellista animaatiotyöpajaa. Pajassa oli mahdollista perehtyä kuvan ja äänen ilmaisukeinoihin sekä liikkuvan kuvan tuottamisen välineisiin ja ohjelmiin. Nuoret perustivat pajalla myös harjoitteluyritys Kulttuuribingon, joka tuoteistettiin pop-up storen tyyppisen toiminnan ansiosta. Yrityksen asioita hoidettaessa nuorten välille syntyi samalla yhteisöllisyyttä. Nuorten Kulttuuribingo valittiin yhdeksänneksi oululaiseksi teoksi vuonna 2012, eli projektin tulokset ovat olleet positiivisia.

9.2.3 Muita valtakunnallisia työpajahankkeita

Alla olevassa taulukossa on esitelty muut valtakunnalliset työpajahankkeet Suomessa.

Projektin nimi	Projektikoodi
PAJAVERKKO – Nuorten työpajatoiminnan kehittäminen Uudellamaalla	S10450
ICF -viitekehyksessä tapahtuva toimintakyvyn arviointi työpajoilla	S10244
VERKKO, nuorten työpajojen laajeneva yhteistyöverkosto	S10470
Eteenpäin Opintiellä – Perusopetus päätökseen -hanke (mEnOliPPu)	S11346
OPPITUKI – Työ- ja koulutusvalmennusoppisopimusopiskelun tukena	S11933
Vaikuttavuutta työpajayhteistyöhön	S10747
Kohtaamisen taidot	S12343
UUSI VÄYLÄ AMMATTIIN	S10561
UUSI VÄYLÄ AMMATTIIN 2	S11798
Onnistuvat opit – monialaisen yhteistyön juurruttamismalli nuorten tukemiseksi	S10724

10 Lähteet

- Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus – Ammattistartti. Koulutusnetti. 18.4.2010 <http://www.koulutusnetti.fi/?path=ammattistartti> [www-sivu] 18.7.2013.
- Eduskunnan kirjasto. Nuorisotakuu. <http://lib.eduskunta.fi/Resource.phx/kirjasto/oikeudellinentieto/tietopaketti/yhteiskuntatakuu.htx> [www-sivu] 22.7.2013.
- Etsivä nuorisotyö. Opetus- ja kulttuuriministeriö. http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisotyö/ [www-sivu] 6.6.2013.
- Hämäläinen, Ulla. Nuorisotyöttömyys – synonyymi nuorten syrjäytymiselle?, 28.11.2012 http://www.kela.fi/documents/10180/610820/Hamalainen_Nuorisoty%C3%B6tt%C3%B6myys.pdf/0555da3f-4572-4bab-8774-2966c05666b5 [www-sivu] 15.7.2013.
- Hämäläinen, Tuija. Nuorten työpajatoiminta nuorisotakuun toteuttajana monialaisessa toimintaympäristössä. Tekemällä oppii hanke. 2013. PowerPoint. <http://www.ely-keskus.fi/documents/10191/58604/Tuija+H%C3%A4m%C3%A4l%C3%A4inen/8dd3e1e8-fd7e-4e4a-bcc7-11dff938073b>. [www-sivu] 13.6.2013.
- Hämäläinen, Tuija. Työpajatoiminta uraohjauksen tukena ja työelämätaitojen oppimisympäristönä. 2013. Valtakunnallinen Työpajayhdistys. 2013. PowerPoint. http://tpy-fi-bin.directo.fi/@Bin/ccf13aba72f9bd4aaa1334e2c2bbd11d/1374745795/application/pdf/260796/tuija_hamalainen_nextstep_messut2013.pdf [www-sivu] 10.6.2013.
- Kaakkois-Suomen ELY-keskus. 2013. Kaakkois-Suomen työllisyyskatsaus toukokuu 2013.
- Kouvolan kaupunki. Hyvinvointi /Sivistys. Nuorisopalvelujen palveluverkkosuunnitelma 2011–2020. http://www.kouvola.fi/material/attachments/sivistystoimi/sivistystoimitilaaja/5yQSPNfJ/KOUVOLAN_NUORISOPALVELUJEN_PALVELUVERKKOSUUNNITELMA_2011.pdf [www-sivu] 5.6.2013.
- Kuure, Tapio. 2010. Nuorten työpajatoiminnan vaikuttavuuden arvioinnin ulottuvuudet. http://blogs.helsinki.fi/pajaverkko/files/2010/12/Tutkimusraportti_pajat_lopullinen.pdf [www-sivu] 26.7.2013.
- Kärkkäinen, Henrik. 18.4.2011. Nuori putoaa putkesta – lasku 1,2 miljoonaa. Taloussanomat. <http://www.taloussanomat.fi/tyo-ja-koulutus/2011/04/18/nuori-putoaa-putkesta-lasku-12-miljoonaa/20115003/139> [www-sivu] 25.7.2013.
- Nuorisotakuu nettisivut. 2013. Nuorisotakuu. <http://www.nuorisotakuu.fi/nuorisotakuu> [www-sivu] 10.6.2013.
- Opetusministeriö. Opetusministeriön päätös. 25.10.2006. Nuorten työpajatoiminnan yleiset perusteet ja suositukset. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/tyopajat/Liitteet/OPM_paatös_25102006.pdf [www-sivu] 25.7.2013.
- Opetus- ja kulttuuriministeriön valtakunnallinen ESR-kehittämishjelma 2007–2013. Paremmat arjentaidot ja opintojen kautta töihin. http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/EU-asiat/EU-rakennerahastot/ohjelmat/Kehittamisohjelmat/Paremmat_arjentaidot_ja_opintojen_kautta_toihin_kehittamisohjelma.pdf. [www-sivu] 2.7.2013.
- Paananen, Tarja. Kaakkois-Suomen nuorisotilastoja. 2013. Raportteja 41/2013.
- Suomen laki. 2013. Laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 3 §.
- TEM. (=Työ- ja elinkeinoministeriö). 12.3.2013. Kirje nuorisotakuun alueellisille ja paikallisille toimijoille. http://www.nuorisotakuu.fi/files/36290/Nuorisotakuun_tavoitteet_ja_sisalto_-_Kirje_nuorisotakuun_alueellisille_ja_paikallisille_toimijoille.pdf [www-sivu] 24.6.2013.
- TEM. TEM raportteja 8/2012. Työllisyys- ja yrittäjyysosasto. Nuorten yhteiskuntatakuu 2013. http://www.tem.fi/files/32352/Nuorten_yhteiskuntatakuu_tyoryhman_raportti_%282%29.pdf [www-sivu] 18.7.2013.
- Valtakunnallinen työpajaliitto. 2013. Työpajatieto. <http://www.tyopajatieto.fi/tyopajatieto/> [www-sivu] 10.6.2013.
- Walldén, Jaana. 2013. Nuorisotakuun ensimmäiset kuukaudet ja jatkoaskeleet. PowerPoint. http://www.slideshare.net/TEM_esitykset/nuorisotakuu-tiedotustilaisuuden-esitysaineisto21052013 [www-sivu] 12.6.2013.

KUVAILEHTI

Julkaisusarjan nimi ja numero Raportteja 90/2013				
Vastuualue Elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri				
Tekijät Veera Värtinen		Julkaisuaika syyskuu 2013		
		Kustantaja /Julkaisija Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
		Hankkeen rahoittaja / toimeksiantaja Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus		
Julkaisun nimi Kipinä syttyy työpajoilla Nuorten työpajat Kaakkois-Suomessa 2013				
Tiivistelmä Raportti on yhteenveto keskeisistä työpajatoimijoista Kaakkois-Suomessa vuonna 2013. Siinä esitellään alueen työpajatoimintaa ja keskeisiä toimijoita. Julkaisussa kuvataan työpajojen toimintamalleja ja pajojen ylläpitämää nuorten toimintaa. Raportissa tuodaan esille myös työpajojen laajaa verkostoyhteistyötä, jota tehdään esimerkiksi työ- ja elinkeinotoimiston sekä oppilaitosten kanssa. Lisäksi raportissa on esitelty kaakkoissuomalaisia ja valtakunnallisia ESR-hankkeita. Selvityksen lähteinä ovat toimineet monet Internet-sivut, esimerkiksi Valtakunnallisen Työpajaliiton ylläpitämä Työpajatieto-sivusto toimi hyvänä pohjana raportille. Tietoja saatiin myös suoraan työpajoilta. ESR-hankkeiden lähteinä on käytetty hankkeiden projektisuunnitelmia ja loppuraportteja, jotka löytyvät Eura2007-järjestelmästä. Raportin aineiston on kerännyt ja laatinut korkeakouluharjoittelija, valtiotieteiden ylioppilas Veera Värtinen.				
Asiasanat (YSA:n mukaan) työpaja, nuorisotakuu, nuoret, syrjäytyminen, työttömyys, ESR, Kaakkois-Suomi				
ISBN (Painettu)	ISBN (PDF) 978-952-257-866-2	ISSN-L 2242-2846	ISSN (painettu)	ISSN (verkkopainettu) 2242-2854
www www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi		URN URN:ISBN:978-952-257-866-2		Kieli suomi
Sivumäärä 37				
Julkaisun tilaukset Julkaisu on saatavana vain verkosta: www.ely-keskus.fi/julkaisut www.doria.fi				
Kustannuspaikka ja -aika Kouvola 2013			Painotalo	

Nuorten työttömyys on viime aikoina ollut kasvussa ja yhä useampi nuori syrjäytyy yhteiskunnan palveluiden ulkopuolelle. Muuttuvat työelämän ja koulutuksen vaatimukset ja jälkiteollinen yhteiskunta vaativat nuorilta korkeaa koulutustasoa. Työpajoilla on nuoria, jotka etsivät paikkaansa näiden muutoksien keskellä. Työpajat nostettiin mukaan vuoden 2013 alussa täysmääräisesti voimaan tulleeseen nuorisotakuuseen ehkäisemään nuorten syrjäytymistä ja työttömyyttä. Nuorisotakuun tavoitteena on tarjota alle 25-vuotiaille ja alle 30-vuotiaille vastavalmistuneille koulutus-, työ-, työkokeilu- tai työpajapaikka kolmen kuukauden sisällä siitä, kun nuori on ilmoittautunut työttömäksi työnhakijaksi TE-toimistoon. Nuoria ohjautuu työpajoille etsimään itselleen sopivaa koulutus- tai työllistymisvaihtoehtoa. Työpajoilla nuori saa yksilö- ja työvalmentajilta valmennusta ja neuvoja paitsi koulutus- ja työmarkkinoiden suhteen myös elämänhallinnan parantamiseksi.

RAPORTEJA 90 | 2013
KIPINÄ SYTTY TYÖPAJOILLA
NUORTEN TYÖPAJAT KAAKKOIS-SUOMESSA 2013

Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-257-866-2 (PDF)

ISSN-L 2242-2846

ISSN 2242-2854 (verkkójulkaisu)

URN:ISBN:978-952-257-866-2

www.ely-keskus.fi/julkaisut | www.doria.fi/ely-keskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto